

Sprawozdanie z działalności Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa w roku 2016

1. SPRAWY ORGANIZACYJNE

1.1 Podstawy prawne

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa działał w 2016 roku w oparciu o:

- *Ustawę z dnia 18 kwietnia 1985 roku o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa* (Dz. U. z 1985 r. Nr 21 poz. 90, Dz. U. z 2009 r. Nr 157 poz. 1241);
- *Regulamin Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa* (przyjęty Uchwałą Nr 7/2001 SKOZK z dn. 4 grudnia 2001 roku ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr 1/2008 SKOZK z dn. 19 lutego 2008 roku, Uchwałą Nr 8/2008 SKOZK z dn. 11 grudnia 2008 roku, Uchwałą Nr 6/2009 SKOZK z dn. 22 grudnia 2009 roku, Uchwałą Nr 4/2012 SKOZK z dn. 15 marca 2012 roku; Uchwałą Nr 9/2016 SKOZK z dn. 2 lipca 2016 roku);
- *Program i kierunki działania Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa* (przyjęte Uchwałą Nr 7/2014 SKOZK z dn. 8 listopada 2014 roku ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr 10/2016 SKOZK z dn. 2 lipca 2016 roku);
- *Zasady finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa* (przyjęte Uchwałą Nr 1/2012 Prezydium SKOZK z dn. 24 stycznia 2012 roku ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr 12/2012 Prezydium SKOZK z dn. 11 września 2012 roku, Uchwałą Nr 3/2013 Prezydium SKOZK z dn. 23 kwietnia 2013 roku, Uchwałą Nr 4/2014 Prezydium SKOZK z dn. 16 maja 2014 roku, Uchwałą Nr 2/2015 Prezydium SKOZK z dn. 20 lutego 2015 roku; Uchwałą Nr 4/2015 Prezydium SKOZK z dn. 8 maja 2015 roku; Uchwałą Nr 1/2016 Prezydium SKOZK z dn. 26 lutego 2016 roku i Uchwałą Nr 4/2016 z 20 maja 2016 roku) – w zakresie dofinansowań z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (NFRZK) udzielonych na rok 2016;
- *Zasady finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa* (przyjęte Uchwałą Nr 6/2016 Prezydium SKOZK z dn. 17 czerwca 2016 roku ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr 20/2016 z dnia 11 października z 2016 roku) – w zakresie dofinansowań z NFRZK na rok 2017 i wieloletniej prognozy finansowej;
- *Porozumienie z dnia 24 czerwca 2016 roku w sprawie współpracy za zakresie nadzoru i kontroli nad wykorzystaniem dotacji z budżetu państwa w ramach Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa* zawarte między Kancelarią Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, SKOZK i Małopolskim Urzędem Wojewódzkim w Krakowie.

1.2 Skład osobowy

W skład SKOZK w dniu 1 stycznia 2016 roku wchodziło 119 członków.

Z głębokim żalem pożegnaliśmy w 2016 roku zmarłych członków SKOZK:

- 23 lutego doktora Jerzego Baranowskiego;
- 2 sierpnia Jego Eminencję Księdza Kardynała Franciszka Macharskiego.

Rezygnację z członkostwa w SKOZK z dniem 28 lipca złożył pan Adam Markowski.

Stan osobowy Komitetu w dniu 31 grudnia 2016 roku wynosił 116 członków.

1.3 Zebrania Plenarne

W 2016 roku odbyły się trzy Zebrania Plenarne SKOZK.

12 marca w Sali „Pod Kruki” Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie Komitet podsumował i ocenił działalność w roku poprzednim oraz przyjął plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa na 2016 rok ze środków NFRZK. Ponadto SKOZK wprowadził zmiany w zakresie programów szczegółowych NFRZK na rok 2016, ustanowił programy szczegółowe NFRZK na rok 2017, dokonał zmian w składzie Prezydium SKOZK oraz zaktualizował *Regulamin Biura SKOZK*. Uchwały przyjęte na posiedzeniu w dniu 12 marca 2016 roku:

- Nr 1/2016 o zmianie Uchwały Nr 4/2015 Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 6 marca 2015 roku w sprawie ustanowienia programów szczegółowych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na rok 2016;
- Nr 2/2016 w sprawie sprawozdania z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za rok 2015;
- Nr 3/2016 w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2016 rok ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa;
- Nr 4/2016 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa w roku 2015 oraz udzielenia absolutorium Prezydium i komisjom problemowym;
- Nr 5/2016 w sprawie ustanowienia programów szczegółowych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na rok 2017;
- Nr 6/2016 w sprawie zmiany *Regulaminu Biura Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa*;
- Nr 7/2016 w sprawie zmian w składzie Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa;
- Nr 8/2016 w sprawie wniosków i propozycji zgłoszonych podczas Zebrania Plenarnego.

2 lipca w refektarzu klasztoru Bernardynów Komitet zapoznał się z bieżącą realizacją planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w 2016 roku oraz z wynikami prac zespołu roboczego SKOZK do spraw opracowania prognozy potrzeb konserwatorskich Krakowa w latach 2016–2010, a także wprowadził zmiany w *Regulaminie SKOZK* i *Programie i kierunkach działania SKOZK*. Ponadto Komitet przyjął po raz pierwszy wieloletnią prognozę finansową NFRZK oraz wskazał pilne potrzeby w zakresie rewaloryzacji zabytków Krakowa o szczególnym znaczeniu dla kultury narodowej. Uchwały przyjęte na posiedzeniu w dniu 2 lipca 2016 roku:

- Nr 9/2016 zmieniająca *Regulamin Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa*;
- Nr 10/2016 zmieniająca *Program i kierunki działania Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa*;

- Nr 11/2016 w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2016–2019;
- Nr 12/2016 w sprawie wskazania pilnych potrzeb w zakresie rewaloryzacji zabytków Krakowa o szczególnym znaczeniu dla kultury narodowej.

17 grudnia w Auli Polskiej Akademii Umiejętności Komitet dokonał aktualizacji wieloletniej prognozy finansowej NFRZK na lata 2016–2019 wskazując projekty kluczowe, które otrzymają promesę dofinansowanie na lata 2017–2019.

Uchwała przyjęta na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2016 roku:

- Nr 13/2016 w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2016–2019 – objęcia dofinansowaniem projektów kluczowych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2017–2019.

1.4 Prezydium

Zgodnie z *Regulaminem SKOZK* pieczę nad bieżącą działalnością Komitetu sprawowało jego Prezydium.

Prezydium SKOZK odbyło w 2016 roku 8 posiedzeń w dniach: 26 lutego, 20 maja, 17 czerwca, 2 lipca, 30 sierpnia, 11 października, 9 grudnia i 17 grudnia. Prezydium oprócz spraw bieżących zajmowało się również odrębną tematyką wiodącą. I tak:

26 lutego Prezydium zapoznało się ze sprawozdaniem z wykonania planu odnowy zabytków Krakowa w roku 2015 przedstawionym przez Wydział Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie. Przewodniczący SKOZK, prof. dr hab. Franciszek Ziejka, przedstawił projekt sprawozdania z działalności SKOZK w roku 2015. Projekt planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2016 rok ze środków NFRZK przedstawił zastępca przewodniczącego SKOZK, dr hab. Bogusław Krasnowolski, który zaproponował również listę programów szczegółowych NFRZK na rok 2017. Dyrektor Biura SKOZK Maciej Wilamowski przedstawił projekt zmian w *Regulaminie Biura SKOZK* wynikających ze zmiany struktury organizacyjnej Kancelarii Prezydenta RP. Prezydium pozytywnie oceniło wymienione wyżej projekty dokumentów i rekomendowało je do przyjęcia przez Zebranie Plenarne. Ponadto Prezydium wprowadziło zmianę w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa*.

20 maja Prezydium wysłuchało informacji kierownik Oddziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie (ORZKiDN MUW) Joanny Florkiewicz-Kamieniarczyk w sprawach bieżących związanych z realizacją planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK oraz dokonało korekty planu. Prezydium wprowadziło również kolejne zmiany w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa*.

17 czerwca Prezydium zapoznało się z informacją kierownik ORZKiDN MUW Joanny Florkiewicz-Kamieniarczyk o bieżącej realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK oraz przeprowadziło korekty w planie. Następnie Prezydium zapoznało się z referowanymi przez dyrektora Biura SKOZK Macieja Wilamowskiego zmianami w zasadach działania NFRZK związanymi z wprowadzeniem projektów kluczowych mających uzyskiwać

finansowanie w oparciu o wieloletnią prognozę finansową i promesy SKOZK. Prezydium przyjęło nowe *Zasady finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK*, zastępujące dokument o tej samej nazwie funkcjonujący od roku 2012, oraz skierowało pod obrady Zebrania Plenarnego projekt uchwał zmieniających *Regulamin SKOZK* oraz *Program i kierunki działania SKOZK*. Nadto projekt uchwały o przyjęciu wieloletniej prognozy finansowej NFRZK na lata 2016-2019 oraz uchwały w sprawie wskazania pilnych potrzeb w zakresie rewaloryzacji zabytków Krakowa o szczególnym znaczeniu dla kultury narodowej. Prezydium dokonało również zmiany w składzie Komisji Finansowej SKOZK.

2 lipca bezpośrednio po zakończeniu obrad Zebrania Plenarnego Prezydium SKOZK dokonało niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa, ogłosiło nabór zgłoszeń projektów kluczowych NFRZK na lata 2017-2019, ustaliło wzory formularza karty zgłoszenia projektu kluczowego, formularza aktualizacji zgłoszenia projektu kluczowego, formularza wniosku o rozpatrzenie łączne grupy zgłoszeń projektów kluczowych oraz wzoru oświadczenia odbiorcy promesy SKOZK. Prezydium określiło również wzory formularzy wniosków o przyznanie dofinansowania z NFRZK w trybie konkursowym. W dalszej części Prezydium przyjęło *Regulamin pracy zespołów sterujących priorytetów operacyjnych NFRZK* oraz ustaliło składy osobowe zespołów sterujących priorytetów operacyjnych NFRZK do spraw oceny wniosków o dofinansowanie na rok 2017 i zgłoszeń projektów kluczowych na lata 2017-2019.

30 sierpnia Prezydium przyjęło do wiadomości informację kierownika ORZKiDN MUW Joanny Florkiewicz-Kamieniarczyk o realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK w pierwszym półroczu 2016 roku oraz o sprawach bieżących związanych z jego realizacją. Dokonało także kolejnej korekty planu.

11 października Prezydium oceniło realizację planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK po trzech kwartałach oraz dokonało kolejnej w 2016 roku korekty w planie. Prezydium przyjęło również zmiany w dokumentach SKOZK służące uściśleniu treści oświadczeń podmiotów ubiegających się o dofinansowania z NFRZK w zakresie informacji dotyczącej spraw pomocy publicznej *de minimis* oraz dokonało stosownych zmian w zasadach organizacji naboru zgłoszeń projektów kluczowych NFRZK na lata 2017-2019 i wniosków o dofinansowanie na rok 2017. Ponadto Prezydium określiło termin dodatkowego naboru wniosków o przyznanie w roku 2017 dofinansowania z NFRZK z myślą o wnioskodawcach, których zgłoszenia projektów kluczowych na latach 2017–2019 nie uzyskają w wyniku rozstrzygnięcia trwającego konkursu promes SKOZK. Prezydium dokonało także zmian w składach osobowych zespołów sterujących priorytetów operacyjnych NFRZK i w składzie Komisji Finansowej SKOZK.

9 grudnia Prezydium zapoznało się z informacją Kierownika ORZKiDN MUW Joanny Florkiewicz-Kamieniarczyk w sprawach bieżących związanych z realizacją planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa oraz dokonało ostatecznej w roku korekty w planie. Prezydium wysłuchało też informacji Przewodniczącego SKOZK o przebiegu prac zespołu sterującego priorytetu operacyjnego NFRZK „I. Projekty kluczowe” oraz przyjęło termin i porządek Zebrania Plenarnego SKOZK.

17 grudnia na posiedzeniu poprzedzającym Zebranie Plenarne SKOZK Prezydium przyjęło projekt *Uchwały Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej NFRZK na lata 2016-2019 – objęcia dofinansowaniem projektów kluczowych NFRZK na lata 2017-2019* i postanowiło przedłożyć go Zebraniu Plenarnemu SKOZK.

Prezydium SKOZK w 2016 roku przyjęło następujące uchwały:

W dniu 26 lutego:

- Nr 1/2016 w sprawie zmiany w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa*;
- Nr 2/2016 w sprawie przyjęcia projektów dokumentów do przedłożenia Zebraniu Plenarnemu na posiedzeniu w dniu 12 marca 2016 roku;

W dniu 20 maja:

- Nr 3/2016 w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa;
- Nr 4/2016 w sprawie zmian w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakow*;

W dniu 17 czerwca:

- Nr 5/2016 w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa;
- Nr 6/2016 w sprawie przyjęcia *Zasad finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa*;
- Nr 7/2016 w sprawie przyjęcia projektów dokumentów do przedłożenia Zebraniu Plenarnemu na posiedzeniu w dniu 2 lipca 2016 roku;
- Nr 8/2016 w sprawie zmian w składzie Komisji Finansowej Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa;

W dniu 2 lipca:

- Nr 9/2016 w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa;
- Nr 10/2016 w sprawie naboru zgłoszeń projektów kluczowych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2017–2019;
- Nr 11/2016 w sprawie określenia wzorów formularzy wniosków o przyznanie dofinansowania z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa;
- Nr 12/2016 w sprawie przyjęcia *Regulaminu pracy zespołów sterujących priorytetów operacyjnych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa*;
- Nr 13/2016 w sprawie składu osobowego zespołów sterujących priorytetów operacyjnych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa do spraw oceny wniosków o dofinansowanie z Funduszu na rok 2017 i zgłoszeń projektów kluczowych Funduszu na lata 2017–2019;

W dniu 30 sierpnia:

- Nr 14/2016 w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2016–2019;
- Nr 15/2016 w sprawie oceny realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa po pierwszym półroczu 2016 roku i niezbędnych korekt w planie;

W dniu 11 października:

- Nr 16/2016 w sprawie zmian w składzie osobowym zespołów sterujących priorytetów operacyjnych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa do spraw oceny wniosków o dofinansowanie z Funduszu na rok 2017 i zgłoszeń projektów kluczowych Funduszu na lata 2017–2019;
- Nr 17/2016 w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2016–2019;

- Nr 18/2016 w sprawie oceny realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa po trzech kwartałach 2016 roku i niezbędnych korekt w planie;
- Nr 19/2016 w sprawie sprostowania oczywistej pomyłki pisarskiej w Uchwale Nr 15/2016 Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 30 sierpnia 2016 roku w sprawie oceny realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa po pierwszym półroczu 2016 roku i niezbędnych korekt w planie;
- Nr 20/2016 w sprawie zmiany w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa*;
- Nr 21/2016 w sprawie zmiany wzorów formularzy wniosków o przyznanie dofinansowania z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i wzorów kart zgłoszeń projektów kluczowych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2017–2019;
- Nr 22/2016 w sprawie zmiany Uchwały Nr 10/2016 Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 2 lipca 2016 roku w sprawie naboru zgłoszeń projektów kluczowych Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2017–2019;
- Nr 23/2016 w sprawie ogłoszenia dodatkowego naboru wniosków o przyznanie w roku 2017 dofinansowania z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa do zadań objętych zgłoszeniami projektów kluczowych na lata 2017–2019 niezakwalifikowanymi do objęcia promesą Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa;
- Nr 24/2016 w sprawie zmiany w składzie Komisji Finansowej Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa;

W dniu 9 grudnia:

- Nr 25/2016 w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2016-2019;
- Nr 26/2016 w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa;
- Nr 27/2016 w sprawie sprostowania pomyłki pisarskiej w Uchwale Nr 5/2016 Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 17 czerwca 2016 roku w sprawie niezbędnych korekt w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa;
- Nr 28/2016 w sprawie sprostowania oczywistej pomyłki pisarskiej w Uchwale Nr 18/2016 Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 11 października 2016 roku w sprawie oceny realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa po trzech kwartałach 2016 roku i niezbędnych korekt w planie;

W dniu 17 grudnia:

- Nr 29/2016 w sprawie przyjęcia dokumentu do przedłożenia Zebraniu Plenarnemu na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2016 roku.

1.5 Komisje problemowe, zespoły sterujące priorytetów operacyjnych i zespoły robocze SKOZK

Komisje problemowe SKOZK, tj.:

- Komisja Programowania i Oceny Realizacji,
- Komisja Finansowa,
- Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych,
- Komisja Prawno-Organizacyjna,
- Komisja Ochrony Krajobrazu Kulturowego Krakowa

wykonywały w 2016 roku zadania przewidziane w *Regulaminie SKOZK*, w tym przygotowywały niezbędne informacje, wnioski, analizy i opinie o projektach uchwał władz Komitetu.

Działalność **Komisji Programowania i Oceny Realizacji** opisana jest niżej w pkt 2.2 sprawozdania.

Działalność **Komisji Finansowej** opisana jest niżej w pkt 3 sprawozdania.

Działalność **Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych** opisana jest niżej w pkt 4.1 sprawozdania.

Członkowie **Komisji Prawno-Organizacyjnej** powołani byli w 2016 roku w skład komisji uchwał Zebrania Plenarnego SKOZK, uczestniczyli w przygotowaniu projektów i opiniowali projekty uchwał Zebrania Plenarnego SKOZK i Prezydium SKOZK, prezentując te projekty na posiedzeniach władz SKOZK. W 2016 roku Komisja zebrała się na 7 posiedzeniach: 24 lutego, 16 maja, 16 czerwca, 29 czerwca, 29 sierpnia, 6 października i 15 grudnia.

Przewodniczący Komisji Prawno-Organizacyjnej **dr hab. Piotr Dobosz** opiniował na bieżąco sprawy przedkładane przez przewodniczącego SKOZK i Biuro SKOZK, w tym zwłaszcza w zakresie zmian w *Zasadach finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK*, *Regulaminie SKOZK* i *Regulaminie Biura SKOZK*.

Komisja Ochrony Krajobrazu Kulturowego Krakowa działa pod przewodnictwem **prof. dr hab. Kazimierza Flagi**. Realizując regulaminowy obowiązek przygotowania projektów stanowisk i uchwał SKOZK w sprawie ochrony wartości krajobrazowych komisja inicjowała działania zmierzające do ochrony krajobrazu kulturowego Krakowa.

W 2016 komisja odbyła 23 czerwca posiedzenie poświęcone założeniom tzw. „uchwały krajobrazowej” Rady Miasta Krakowa normującej sytuowanie obiektów małej architektury, tablic i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń na obszarze miasta. Prof. Zbigniew Myczkowski (Politechnika Krakowska) scharakteryzował założenia *Ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 roku o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu*, w tym zawartą w niej definicję krajobrazu kulturowego. Zastępca Prezydenta Krakowa ds. rozwoju miasta Elżbieta Koterba w wystąpieniu *Uchwała krajobrazowa – szansa na nowe oblicze Krakowa* omówiła założenia nowych aktów prawa lokalnego otwierających możliwość porządkowania przestrzeni publicznej. Dr Andrzej Siwek (Narodowy Instytut Dziedzictwa) omówił wpływ nowej ustawy na dziedzinę ochrony zabytków, w tym możliwości, jakie dają przewidziane przepisami ustawy audyty krajobrazowe.

W związku z wystąpieniem do SKOZK grupy mieszkańców dzielnicy Zwierzyniec komisja na wniosek Przewodniczącego SKOZK, w oparciu o opinię przygotowaną przez prof. dr hab. Kazimierza Flagę przyjęła stanowisko zalecające objęcie ochroną prawną urządzeń i terenów wodociągów miejskich na Wzgórzu Bł. Bronisławy poprzez wpisanie do rejestru zabytków budynku zasuw wodociągowej wraz z historycznym.

W 2016 roku prowadziły w ramach SKOZK działalność **zespoły sterujące priorytetów operacyjnych NFRZK**. Działalność zespołów w zakresie rozpatrzenia wniosków o przyznanie dofinansowań na rok 2016 została opisana w sprawozdaniu z działalności SKOZK za rok 2015, natomiast w zakresie rozpatrzenia wniosków na rok 2017 opisana jest niżej w pkt 2.1 sprawozdania.

1.6 Biuro SKOZK

Za obsługę organizacyjną Zebrania Plenarnego, Prezydium, komisji problemowych, zespołów sterujących priorytetów operacyjnych i zespołów roboczych Komitetu, za przygotowywanie projektów uchwał, dokumentów i korespondencji SKOZK, a także za nabór i weryfikację formalną wniosków o dofinansowania z NFRZK odpowiadało **Biuro SKOZK** finansowane ze środków Kancelarii Prezydenta RP.

Pracami Biura kierował dyrektor **Maciej Wilamowski**. W Biurze zatrudnionych było na podstawie umowy o pracę 6 osób. Przez większość roku wszyscy pracownicy łącznie z dyrektorem zatrudnieni byli w wymiarze niepełnych etatów (łącznie 4,6 etatu). Pod koniec roku decyzją kierownictwa Kancelarii Prezydenta troje pracowników uzyskało angaże w wymiarze pełnego etatu, troje natomiast pozostało przy etatach częściowych. Łącznie obsada kadrowa Biura według stanu z dnia 31 grudnia 2016 roku wynosiła 5,05 etatu, w tym 1 etat dyrektora Biura, 2,75 etatu pracowników prowadzących bezpośrednią obsługę administracyjną SKOZK, 0,9 etatu związanego z obsługą sekretariatu i 0,4 etatu związanego z obsługą księgową.

Z dniem 28 października na emeryturę przeszła pani Krystyna Łaciak, związana z Biurem od pierwszych lat istnienia SKOZK, przez wiele lat pełniąca funkcję sekretarza Komisji Programowania i Oceny Realizacji oraz sekretarza Komisji Finansowej, a także sprawująca pieczę nad skarbonami NFRZK. Za wiele lat pracy na rzecz zabytków Krakowa podziękowała pani Krystynie Łaciak w osobnym liście minister Małgorzata Sadurska, Szef Kancelarii Prezydenta RP. Wyrazy uznania i podziękowania przekazał pani Krystynie Łaciak także Przewodniczący SKOZK, prof. dr hab. Franciszek Ziejka, oraz Koleżanki i Koledzy z Biura.

Biuro prawidłowo realizowało zadania, które wynikają z *Regulaminu Biura SKOZK* i bieżących zaleceń władz Komitetu i kierownictwa Kancelarii Prezydenta RP. Dyrektor Biura brał udział z głosem doradczym w posiedzeniach komisji, zespołów sterujących i zespołów roboczych, a pracownicy Biura pełnili funkcje ich sekretarzy. Biuro odpowiadało za weryfikację pod względem formalnym wpływających wniosków o dofinansowania z NFRZK, sporządzało rejestry wniosków i prowadziło w tym zakresie korespondencję z wnioskodawcami. Rok 2016 był kolejnym rokiem wzrostu obciążenia Biura zadaniami administracyjnymi. Biuro zorganizowało i obsłużyło blisko 50 posiedzeń ciał kolegialnych SKOZK oraz przygotowało projekty 42 uchwał SKOZK i Prezydium SKOZK, w tym nowe brzemienia podstawowych dokumentów regulaminowych. Sekretariat Biura zarejestrował w 2016 roku 3615 wniosków oraz pism wchodzących i wychodzących (wobec 3312 w roku 2015, co oznaczało wzrost o 9,15% w stosunku rocznym).

Do zadań Biura SKOZK należała m.in. opieka nad skarbonami NFRZK zlokalizowanymi od 1978 roku w Rynku Głównym i na Wawelu, a od roku 2015 także w Porcie Lotniczym im. Jana Pawła II w Krakowie-Balicach. Środki zgromadzone w skarbonach w całości zasilają rachunek bankowy NFRZK. Zbiórka przy pomocy skarbon zarejestrowana jest jako zbiórka publiczna w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych pod nazwą „Na odnowę zabytków Krakowa – Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa” i numerem 2015/4227/OR. Okresowe sprawozdania z przebiegu zbiórki i ze sposobu rozdysponowania zebranych środków przesyłane są przez Biuro SKOZK do Ministerstwa, które publikuje je w portalu zbiorki.gov.pl. 18 stycznia 2016 roku w wyniku próby włamania doszło do uszkodzenia szyb w skarbonie w Rynku Głównym. Trzech sprawców tego czynu zostało ujętych i skazanych przez sąd. Nowe szyby dostarczyła nieodpłatnie Pilkington IGP Sp. z o.o. Oddział w Krakowie, będąca częścią NSG Group – światowego lidera produkcji szkła.

Do działań Biura SKOZK w roku 2016 mających charakter nadzwyczajny należała przeprowadzka SKOZK i samego Biura do nowej siedziby, zlokalizowanej w Pałacu Górków przy ul. Kanoniczej 24.

Lokale z przeznaczeniem na siedzibę SKOZK udostępnił na zasadzie użyczenia Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie. Była to druga przeprowadzka SKOZK w krótkim okresie (poprzednia zakończyła się 3 grudnia 2015 roku). Zmiana siedziby podyktowana była decyzją Wojewody Małopolskiego o zmianie przeznaczenia użyczonych SKOZK pod koniec 2015 roku pomieszczeń w gmachu Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego przy ul. Basztowej 22.

Biuro SKOZK w roku 2016 na wniosek Centralnego Biura Antykorupcyjnego udzieliło niezbędnej pomocy w czynnościach związanych z kontrolą wydatkowania środków europejskich prowadzoną w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego. Na wniosek CBA Biuro SKOZK udostępniło całość dokumentów związanych z wnioskami o dofinansowania z NFRZK składanymi w przeszłości przez Fundację Aktywnej Ochrony Zabytków Techniki i Dziedzictwa Kulturowego „Janus”, która była także beneficjentem środków europejskich pozostających w gestii Województwa Małopolskiego. Wiązało się to z przeprowadzeniem przez dwoje pracowników Biura SKOZK w dniach 4–5 października kwerendy w Archiwum Prezydenta RP w Warszawie, gdzie przechowywana jest dokumentacja archiwalna SKOZK.

Działalność Biura SKOZK w zakresie informacji i edukacji opisana jest niżej w pkt 4.2 sprawozdania.

2. DZIAŁALNOŚĆ PROGRAMOWA I W ZAKRESIE OCENY REALIZACJI

2.1 Działalność zespołów sterujących priorytetów operacyjnych

Działanie **zespołów sterujących priorytetów operacyjnych** NFRZK służyło przygotowaniu materiałów do projektu wieloletniej prognozy finansowej NFRZK w zakresie projektów kluczowych na lata 2017–2019 oraz do projektu planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w roku 2017 ze środków NFRZK. Podstawą pracy zespołów były zgłoszenia projektów kluczowych NFRZK i wnioski o przyznanie dofinansowań z NFRZK, założenia ujęte w Uchwale Nr 11/2016 SKOZK z dnia 2 lipca 2016 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2016–2019 oraz założenia strategiczne zapisane w dokumencie *Program i kierunki działania SKOZK*.

Zespoły sterujące priorytetów operacyjnych NFRZK dokonywały oceny wniosków o dofinansowanie z NFRZK przedstawiając listy rankingowe wniosków i rekomendacje, w tym rekomendacje w sprawie przyznania na dane zadanie na wniosek beneficjenta dofinansowania z NFRZK w wysokości ponad 50% koniecznych nakładów. Podstawę pracy zespołów stanowił *Regulamin pracy* nadany Uchwałą Nr 12/2016 Prezydium SKOZK z dnia 2 lipca 2016 roku. Stosowane przez zespoły kryteria oceny punktowej określane są w uchwałach SKOZK o ustanowieniu wieloletnich prognoz finansowych NFRZK. Członkowie zespołów sterujących składają pisemne deklaracje bezstronności i poufności, a w przypadku powzięcia informacji o istnieniu jakiegokolwiek okoliczności mogącej budzić uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności w odniesieniu do opiniowanych wniosków – pisemne oświadczenia o wyłączeniu się w odpowiednim zakresie z czynności zespołu.

W roku 2016 przeprowadzono nabór zgłoszeń projektów kluczowych NFRZK na lata 2017–2019 rozpoczęty 5 lipca i zakończony 7 października 2016 roku oraz dwa nabory o przyznanie dofinansowań w roku następnym: podstawowy w terminie do 31 października oraz dodatkowy, w okresie od 18 do 31 grudnia 2016 rok. Nabór dodatkowy ograniczony był do wniosków odpowiadających zakresem zgłoszeniom projektów kluczowych, które w wyniku rozstrzygniętego 17 grudnia konkursu nie zostały zakwalifikowane do finansowania wieloletniego. Nabór podstawowy po raz pierwszy przebiegał z terminem zakończenia przypadającym 31 października (w latach ubiegłych

analogiczne nabory kończyły się w lipcu roku poprzedzającego przyznanie dofinansowań). Nabór wniosków na rok 2017 był także pierwszym naborem objętym w pełnym zakresie przepisami o pomocy publicznej *de minimis*.

Łącznie do SKOZK do dnia 22 marca 2016 roku wpłynęły **264 wnioski o przyznanie w roku 2017 dofinansowania**, z czego do rozpatrzenia zostało zakwalifikowanych **220**. W porównywalnych okresach lat poprzednich napłynęło: do 12 lutego 2016 roku – 327 wniosków na rok 2016 (z czego rozpatrzeniu podlegało 277), a do 20 lutego 2015 roku – 314 wniosków na rok 2015 (z czego rozpatrzeniu podlegało 288).

2.1.1 Działalność zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „I. Projekty kluczowe”

Zespół sterujący priorytetu operacyjnego „I. Projekty kluczowe” w zakresie rozpatrzenia zgłoszeń projektów kluczowych NFRZK na lata 2017–2019 działał w składzie: prof. dr Franciszek Ziejka – przewodniczący, dr Zbigniew Beiersdorf, ks. inf. Bronisław Fidelus, prof. dr hab. Kazimierz Flaga, dr inż. arch. Jan Janczykowski – małopolski wojewódzki konserwator zabytków, dr hab. Bogusław Krasnowolski, dr hab. Andrzej Kulig – zastępca Prezydenta Miasta Krakowa, Józef Pilch – Wojewoda Małopolski, Maciej Wilamowski – dyrektor Biura SKOZK.

W ramach naboru projektów kluczowych NFRZK na lata 2017–2019 do SKOZK wpłynęły **32** zgłoszenia. Biuro SKOZK po przeprowadzeniu weryfikacji zgłoszeń (w tym pod kątem terminowości złożenia, poprawności, kompletności) zakwalifikowało do rozpatrzenia **30** zgłoszeń, **2** zgłoszenia z powodów formalnych zwrócono wnioskodawcom bez rozpatrzenia. Łączne zapotrzebowanie na dofinansowania z NFRZK na lata 2017–2019 ujęte w 30 podlegających rozpatrzeniu zgłoszeniach wynosiło na początkowym etapie ich rozpatrywania **144.058.390,34 zł**.

Zgodnie z zasadami naboru projektów kluczowych powołany przed przewodniczącym zespołu podzespół roboczy dokonał wstępnej oceny merytorycznej założeń projektów kluczowych przedstawionych do 9 września przez podmioty zainteresowane udoskonaleniem w oparciu o zalecenia zespołu przygotowywanych przez siebie projektów. Zespół odbył nadto 4 posiedzenia plenarne poświęcone ocenie zgłoszonych projektów (25 listopada, 2 grudnia, 8 grudnia, 9 grudnia 2016 roku). Równoległe z pracami zespołu weryfikację załączonych do zgłoszeń wycen prac prowadził ORZKiDN MUW, prowadząc z częścią wnioskodawców negocjacje służące doprecyzowaniu i skorygowaniu wycen.

Efektami prac zespołu sterującego były sporządzone **15 grudnia** 2016 roku listy rankingowe zgłoszeń projektów kluczowych na lata 2017–2019. Zespół rekomendował **10** zgłoszeń do uwzględnienia w wieloletniej prognozie finansowej, **12** zgłoszeń do umieszczenia na liście rezerwowej, a **8** zgłoszeniom nie udzielił rekomendacji do objęcia wieloletnią prognozą finansową NFRZK.

2.1.2 Działalność zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „II. Obiekty użyteczności publicznej”

Zespół sterujący priorytetu operacyjnego „II. Obiekty użyteczności publicznej” w zakresie rozpatrzenia wniosków o przyznanie dofinansowania w roku 2017 działał w składzie: **dr hab. Bogusław Krasnowolski – przewodniczący**, dr Zbigniew Beiersdorf, dr Beata Biedrońska-Słota, dr Stanisław Dziedzic, dr hab. Andrzej Gaczoł, dr inż. arch. Jan Janczykowski – małopolski wojewódzki konserwator zabytków, inż. arch. Mikołaj Kornecki, dr hab. Roman Kozłowski, prof. dr hab. Zdzisław

Noga, Tadeusz Prokopiuk, prof. dr hab. Jacek Purchla, Aldona Sudacka, prof. dr hab. Stanisław Waltoś, dr inż. arch. Krzysztof Wielgus, inż. arch. Jerzy Zbiegień – miejski konserwator zabytków.

W ramach priorytetu operacyjnego wpłynęło do SKOZK **89** wniosków o przyznanie w roku 2017 dofinansowania. Biuro SKOZK po przeprowadzeniu weryfikacji wniosków (w tym pod kątem terminowości złożenia, poprawności, kompletności) zakwalifikowało do rozpatrzenia **73** wnioski, **14** wniosków z powodów formalnych zwrócono wnioskodawcom bez rozpatrzenia, w **2** przypadkach wnioskodawcy wycofali wnioski.

Zespół odbył 3 posiedzenia plenarne poświęcone ocenie wniosków o dofinansowanie (24 stycznia, 8 lutego, 23 marca 2017 roku).

Efektom prac zespołu sterującego są przyjęte 23 marca 2017 roku listy rankingowe wniosków o dofinansowanie na 2017 rok w ramach priorytetu.

W grupie wniosków nie objętych działaniem szczegółowym zespół rekomendował **40** zadań do uwzględnienia w planie rzeczowo-finansowym, **8** zadań na listę rezerwową, **9** zadaniom nie udzielił rekomendacji, w tym w 4 przypadkach z powodu wystąpienia okoliczności niepodlegających bezpośrednio ocenie w ramach przyjętych kryteriów punktacji.

W ramach listy rankingowej wniosków objętych działaniem „II.1 Twierdza Kraków” zespół rekomendował **14** zadań do ujęcia w planie i **2** zadaniom nie udzielił rekomendacji.

2.1.2 Działalność zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „III. Obiekty sakralne”

Zespół sterujący priorytetu operacyjnego „II. Obiekty sakralne” w zakresie rozpatrzenia wniosków o przyznanie dofinansowań w roku 2017 działał w składzie: **dr hab. Bogusław Krasnowolski – przewodniczący**, dr hab. Wojciech Drelicharz, Joanna Hiżycka – główny inspektor w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Krakowie, prof. Grażyna Korpala, prof. dr hab. Marcin Fabiański, prof. dr hab. Adam Małkiewicz, ks. dr Andrzej J. Nowobilski, Irena Palca, dr hab. Paweł Pencakowski, prof. Stanisław Rodziński, dr hab. Marek Walczak, ks. prof. dr hab. Jacek Urban, Emil Zaitz – członkowie.

W ramach priorytetu operacyjnego wpłynęły do SKOZK **47** wniosków o przyznanie w roku 2017 dofinansowania (43 w I naborze, 4 w II naborze). Biuro SKOZK po przeprowadzeniu weryfikacji wniosków (w tym pod kątem terminowości złożenia, poprawności, kompletności) zakwalifikowało do rozpatrzenia **41** wniosków, **6** wniosków z powodów formalnych zwrócono wnioskodawcy bez rozpatrzenia.

Zespół odbył 3 posiedzenia plenarne poświęcone ocenie wniosków o dofinansowanie (17 stycznia, 3 lutego, 24 marca 2017 roku).

Efektom pracy zespołu sterującego jest przyjęta 24 marca 2017 roku lista rankingowa wniosków o dofinansowanie na 2017 rok w ramach priorytetu.

Zespół rekomendował **37** zadań do uwzględnienia w planie rzeczowo-finansowym, **2** zadania na listę rezerwową, a **3** zadaniom nie udzielił rekomendacji z powodu wystąpienia okoliczności niepodlegających bezpośrednio ocenie w ramach przyjętych kryteriów punktacji..

2.1.3 Działalność zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „IV. Obiekty mieszkalne i usługowe”

Zespół sterujący priorytetu operacyjnego „IV. Obiekty mieszkalne i usługowe” w zakresie rozpatrzenia wniosków o przyznanie dofinansowania w roku 2017 działał w składzie: **prof. dr hab. Jerzy Zdrada – przewodniczący**, dr Zbigniew Beiersdorf, dr hab. Monika Bogdanowska, dr Paweł Dettloff, dr inż. arch. Jan Janczykowski – małopolski wojewódzki konserwator zabytków, dr Waldemar Komorowski, doc. Andrzej Kurz, inż. arch. Krystyna Łyczakowska, Halina Rojkowska-Tasak, dr Andrzej Siwek, inż. arch. Janusz Smólski i Genowefa Zań-Ograbek – członkowie.

W ramach priorytetu operacyjnego wpłynęło do SKOZK **75** wniosków o przyznanie w roku 2016 dofinansowania (71 w I naborze, 2 w II naborze, 2 w trybie awaryjnym po 1 stycznia 2016 roku). Biuro SKOZK po przeprowadzeniu weryfikacji wniosków (w tym pod kątem terminowości złożenia, poprawności, kompletności) zakwalifikowało do rozpatrzenia **58** wniosków, **14** wniosków z powodów formalnych zwrócono wnioskodawcom bez rozpatrzenia, w **2** przypadkach wnioskodawcy wycofali wnioski, a **1** wniosek, złożony w trybie awaryjnym, wpłynął w terminie uniemożliwiającym jego rozpatrzenie w ramach konkursu.

Zespół odbył 3 posiedzenia plenarne poświęcone ocenie wniosków o dofinansowanie (26 stycznia, 8 lutego, 23 marca 2017 roku).

Efektami prac zespołu sterującego są przyjęte 23 marca 2017 roku listy rankingowe wniosków o dofinansowanie na 2017 rok w ramach priorytetu.

W grupie wniosków nieobjętych działaniami szczegółowymi zespół rekomendował **29** zadań do uwzględnienia w planie rzeczowo-finansowym, a **14** zadaniom nie udzielił rekomendacji, w tym w 4 przypadkach z powodu wystąpienia okoliczności niepodlegających bezpośrednio ocenie w ramach przyjętych kryteriów punktacji.

W ramach listy rankingowej wniosków objętych działaniem „IV.1 Drogi na Wawel” zespół rekomendował **8** zadań do ujęcia w planie, a **5** zadaniom nie udzielił rekomendacji.

W ramach listy rankingowej wniosków objętych działaniem „IV.2 Podgórze” zespół rekomendował **2** zadania do ujęcia w planie, a **2** zadaniom nie udzielił rekomendacji.

2.1.4 Działalność zespołu sterującego priorytetu operacyjnego „V. Kaplice grobowe, nagrobki, pomniki cmentarne i zespoły zieleni komponowanej”

Zespół sterujący priorytetu operacyjnego „V. Kaplice grobowe, nagrobki, pomniki cmentarne i zespoły zieleni komponowanej” w zakresie rozpatrzenia wniosków o przyznanie dofinansowań w roku 2017 działał w składzie: **prof. dr hab. Maria Dzielska – przewodnicząca**, Zofia Gołubiew, Michał Koziół, Irena Palca, Waław Passowicz, dr hab. Mieczysław Rokosz, Liliana Sonik, dr hab. Marian Wołkowski-Wolski, Elżbieta Wszyńska – członkowie.

W ramach priorytetu operacyjnego wpłynęły do SKOZK **44** wnioski o przyznanie w roku 2017 dofinansowania w I naborze. Biuro SKOZK po przeprowadzeniu weryfikacji wniosków (w tym pod kątem terminowości złożenia, poprawności, kompletności) zakwalifikowało **39** wniosków do rozpatrzenia, **4** wnioski z powodów formalnych zwrócono wnioskodawcy bez rozpatrzenia, w **1** przypadku wnioskodawca wycofał wniosek.

Zespół odbył 2 posiedzenia plenarne poświęcone ocenie wniosków o dofinansowania (7 lutego, 24 marca 2017 roku).

Efektami prac zespołu sterującego są przyjęte 24 marca 2017 roku listy rankingowe wniosków o dofinansowanie na 2017 rok z NFRZK w ramach priorytetu. W ramach wniosków nieobjętych

działaniami szczegółowymi zespół rekomendował **15** zadań do uwzględnienia w planie rzeczowo-finansowym, a **5** zadaniom nie udzielił rekomendacji, w tym w 1 przypadku z powodu wystąpienia okoliczności niepodlegających bezpośrednio ocenie w ramach przyjętych kryteriów punktacji.

W ramach listy rankingowej wniosków objętych działaniem „V.1 Cmentarz Rakowicki – Księga historii Polski” zespół rekomendował do ujęcia w planie wszystkie **18** zgłoszonych wniosków.

W ramach listy rankingowej wniosków objętych działaniem „IV.2 Stary Cmentarz Podgórski” zespół rekomendował do ujęcia w planie zgłoszony wniosek zbiorczy, obejmujący prace konserwatorskie przy 14 nagrobkach lub grupach nagrobków.

2.2 Działalność Komisji Programowania i Oceny Realizacji

Zasadniczym zadaniem **Komisji Programowania i Oceny Realizacji** było czuwanie nad właściwą pod względem merytorycznym realizacją rocznego planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa.

W 2016 roku Komisja zebrała się na 7 posiedzeniach: 22 lutego, 17 maja, 17 czerwca, 28 czerwca, 26 sierpnia, 4 października i 15 grudnia. Pracom komisji przewodniczył **dr hab. Bogusław Krasnowolski**.

W 2016 roku przyjęty plan rzeczowo-finansowy korygowany był sześciokrotnie. Propozycje korekt opracowywane przez ORZKiDN MUW opiniowane były przez Komisję w zakresie wynikającym z tematyki jej działania, a następnie przedkładane Prezydium SKOZK do rozpatrzenia. Realizując regulaminowy obowiązek czuwania nad właściwym przebiegiem prac finansowanych z NFRZK, członkowie komisji w 2016 roku uczestniczyli w licznych komisjach typowania robót, przeglądu i oceny realizacji oraz odbiorów końcowych w poszczególnych obiektach. Dało to możliwość bieżącej kontroli przebiegu procesu inwestycyjnego oraz konsultacji wykonawców i inwestorów z ekspertami wchodzącymi w skład komisji.

W roku 2016 przedstawił efekty pracy powołany przez Prezydium SKOZK 23 lipca 2015 roku w ramach Komisji Programowania i Oceny Realizacji zespół roboczy do spraw przygotowania prognozy potrzeb konserwatorskich Krakowa na lata 2016–2020, działający pod przewodnictwem dr hab. Bogusława Krasnowolskiego. W pracach zespołu czynny udział wzięli członkowie Komisji oraz osoby zaproszone: dr Zbigniew Beiersdorf, prof. dr hab. Marcin Fabiański – zastępca dyrektora Zamku Królewskiego na Wawelu, Zofia Gołubiew – dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie, Joanna Florkiewicz-Kamieniarczyk – kierownik ORZKiDN MUW, dr inż. arch. Jan Janczykowski – małopolski wojewódzki konserwator zabytków, ks. dr Andrzej J. Nowobilski – dyrektor Muzeum Archidiecezjalnego Kardynała Karola Wojtyły w Krakowie, ks. Zdzisław Sochacki – proboszcz katedry wawelskiej, prof. dr hab. Stanisław Waltoś, dr hab. Tomasz Węclawowicz, dr inż. arch. Krzysztof Wielgus, Maciej Wilamowski – dyrektor Biura SKOZK, inż. arch. Jerzy Zbiegień – miejski konserwator zabytków. Podstawą pracy zespołu były złożone do SKOZK wnioski o dofinansowanie na rok 2016 oraz informacje dla lat 2017–2020 zgromadzone przez Biuro SKOZK w odniesieniu do obiektów publicznych i sakralnych w oparciu o ankiety rozesłane do wszystkich instytucji będących w ostatnich latach beneficjentami NFRZK, a w odniesieniu do obiektów mieszkalnych i usługowych oraz cmentarzy – w oparciu o analizę statystyczną zapotrzebowania z lat ubiegłych oraz dane z rejestru zabytków. Przygotowana przez zespół prognoza na lata 2016–2020 stała się podstawą do przyjęcia na Zebraniu Plenarnym SKOZK w dniu 2 lipca 2016 roku wieloletniej prognozy finansowej NFRZK na lata 2016–2019.

15 września członkowie Komisji wizytowali klasztor Paulinów na Skalce w związku z niepokojącymi doniesieniami o pogarszającym się stanie relikwów gotyckiej zabudowy Skałki, zachowanych po południowej stronie obecnego, barokowego kościoła. W wyniku spotkania ojcowie paulini zobowiązali się do zlecenia opracowania ekspertyz konstrukcyjnych, które umożliwią podjęcie remontu, a w miarę możliwości – także poszerzenie dostępu do pozostałości zabudowy z epoki średniowiecza.

2.2.1 Sprawa uporządkowania terenu byłego obozu koncentracyjnego KL Plaszow

Szczególne miejsce w działalności programowej SKOZK w roku 2016 zajmował objęty wpisem do rejestru zabytków teren byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego KL Plaszow. Ze środków NFRZK udzielono w latach 2012–2014 dofinansowań w łącznej wysokości 610.992,97 zł do zadań obejmujących podstawowe prace porządkujące teren i uczytelniające pozostałości obozu. Z uwagi na brak decyzji dysponentów terenu o ostatecznej formie jego zagospodarowania, a także z uwagi na pełnienie funkcji inwestora przez jednostkę powołaną zasadniczo do celów innych niż zarządzanie miejscami pamięci (Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu w Krakowie) prace te miały ograniczony zasięg.

W 2016 roku nastąpił przełom w wieloletnich dyskusjach o formach ochrony i udostępniania obszaru byłego obozu. Wyrazem tego była decyzja władz Krakowa o powierzeniu terenu Muzeum Historycznemu Miasta Krakowa, a także zawarcie porozumień między Gminą Kraków, Skarbem Państwa i Gminą Wyznaniową Żydowską porządkujących sprawy własności nieruchomości. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przyznało fundusze na prace badawcze na tym terenie i na czytelne jego oznakowanie.

W związku z wielokrotnie deklarowaną przez SKOZK wolą wspierania działań zmierzających do zachowania materialnych śladów tragicznych wydarzeń, jakie rozegrały się w tym miejscu w latach II wojny światowej, 20 września przewodniczący SKOZK prof. dr hab. Franciszek Ziejka wraz z członkami SKOZK: panem Tadeuszem Jakubowiczem – przewodniczącym Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Krakowie, inż. arch. Jerzy Zbigień – miejskim konserwatorem zabytków i dyrektorem Biura SKOZK Maciejem Wilamowskim wzięli udział w wizji lokalnej na terenie byłego obozu. 29 września w siedzibie SKOZK odbyła się narada z inż. arch. Borysem Czarakcziewem, który przedstawił opracowaną przed laty, a do dziś nie zrealizowaną koncepcję architektoniczną zagospodarowania obozu. W trakcie spotkania dyskutowano o możliwych modyfikacjach tej koncepcji.

5 października Przewodniczący SKOZK prof. dr hab. Franciszek Ziejka i dyrektor Biura SKOZK Maciej Wilamowski na zaproszenie ministra Wojciecha Kolarskiego, podsekretarza stanu w Kancelarii Prezydenta RP, wzięli udział w spotkaniu w Pałacu Prezydenckim w Warszawie z sekretarzem stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Jarosławem Sellinem. Podczas spotkania omówiono podział zadań i przybliżony harmonogram działań stron deklarujących udział w projekcie uporządkowania terenu byłego obozu.

Z inicjatywy Przewodniczącego SKOZK w siedzibie SKOZK 12 października odbyła się narada z udziałem m.in. zastępcy Prezydenta Miasta Krakowa dr hab. Andrzeja Kuliga, przewodniczącego Gminy Wyznaniowej Żydowskiej Tadeusza Jakubowicza i dyrektora Muzeum Historycznego Miasta Krakowa Michała Niezabitowskiego, poświęcona kwestiom szczegółowym, w tym możliwości objęcia zamierzonymi pracami tzw. Szarego Domku i związanym z tym sprawom własnościowym.

Podczas spotkania potwierdzono zamiar powołania przez Prezydenta Krakowa Rady Społeczna do spraw organizacji Muzeum – Miejsca Pamięci dawnego obozu KL Plasow. Pierwsze posiedzenie Rady odbyło się 30 stycznia 2017 roku, a w jej skład wszedł Przewodniczący SKOZK prof. dr hab. Franciszek Ziejka.

2.3. Realizacja planu odnowy zabytków Krakowa na rok 2016 ze środków NFRZK

2.3.1 Założenia strategiczne

Podstawowe założenie strategiczne odnowy zabytków Krakowa w roku 2016 zawarte były w dokumencie *Program i kierunki działania Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa* (Uchwała Nr 7/2014 SKOZK z dn. 8 listopada 2014 roku z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z tym dokumentem w doborze zadań do planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK Komitet dokonywał oceny wartości proponowanych zadań pod kątem zabytkowej i historycznej wartości obiektu i jego wyposażenia, autentyzmu zabytkowej substancji i konstrukcji, stanu zachowania (przy priorytetowym traktowaniu zabytków szczególnie zagrożonych), możliwości współpracy z beneficjentem (preferując zadania realizowane przy znaczącym wkładzie finansowym inwestora), a także pod kątem stopnia zaawansowania prac, traktując preferencyjnie zadania kontynuowane.

Zarazem zgodnie z przyjętą strategią Komitet oceniał wnioskowane zadania także pod kątem rangi poszczególnych zabytków w ujętych hierarchicznie kompozycjach urbanistycznych, wśród których najwyższą wartość zachowują zespoły objęte wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO (Wawel; historyczne centrum Krakowa w obrębie Plant; Kazimierz i Stradom), niższą - pozostała część obszaru uznanego za pomnik historii (tereny pomiędzy Plantami a drugą obwodnicą; osiemnastowieczne Podgórze; dawne przedmieście Wesoła), najniższą zaś enklawy na obrzeżach miasta związane z dawnymi układami wiejskimi, relikami wiejskiego krajobrazu, zespołami rezydencjonalnymi i sakralnymi oraz zespołami fortecznymi, a także wybitnymi realizacjami architektonicznymi XX wieku.

Przyjęte założenia strategiczne znalazły swoje odzwierciedlenie w zasadach oceny wniosków przez zespoły sterujące. W przypadku zadań związanych z zabytkowymi budynkami (priorytety II–IV), a także zespołów zieleni komponowanej (priorytet V) przedmiotem oceny eksperckiej (stanowiącej do 65% ogółu punktów możliwych do otrzymania przez wniosek) była wartość artystyczna, historyczna lub naukowa chroniona w ramach danego zadania (do 25% punktów), konieczność wykonania prac wynikająca ze stanu substancji zabytkowej (do 20% punktów) i ranga obiektu w układzie urbanistycznym (do 20% punktów). Dla tego ostatniego kryterium przyjęto zróżnicowane górne i dolne limity punktacji dla poszczególnych obszarów – przy zachowaniu preferencji dla Wawelu, Starego Miasta i Kazimierza, niższym dolnym limicie punktacji dla obszaru położonego poza obrębem wpisu na listę UNESCO, ale w granicach pomnika historii, oraz najniższym zakresie możliwej punktacji dla enklaw zabytkowych poza obszarem pomnika historii. Oprócz oceny eksperckiej brano pod uwagę także obiektywną ocenę parametryczną wniosków (do 35% możliwych do otrzymania przez wniosek punktów, z czego 5% w przypadku objęcia obiektu finansowaniem z NFRZK w dwóch poprzednich latach oraz do 30% za zadeklarowany wkład własny – proporcjonalnie do jego wysokości).

Rok 2016 przyniósł zarazem istotne zmiany w przyjętej przez SKOZK strategii finansowania odnowy zabytków Krakowa, związane z wprowadzeniem wieloletniej prognozy finansowej, promes finansowania o trzyletnim horyzoncie czasowym, a także uznania części przedsięwzięć za projekty kluczowe NFRZK. Zgodnie z definicją przyjętą w uchwale o ustanowieniu wieloletniej prognozy finansowej za projekty kluczowe uznane być mogą „zadania realizowane w obiektach o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa narodowego, stanowiących pod względem artystycznym lub historycznym wybitne świadectwa zjawisk kulturowych i społecznych, wydarzeń i procesów historycznych istotnych dla historii Polski, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wpisujących tę historię w kontekst uniwersalny.” Cechą szczególną projektów kluczowych jest silniejsze niż w przypadku pozostałych zadań powiązanie działań konserwatorskich i restauratorskich z efektami w postaci rozwinięcia lub udoskonalenia funkcji zabytku związanych z propagowaniem dziedzictwa. Dla projektów kluczowych przewidziano odmienne, dostosowane do ich specyfiki zasady oceny, obejmujące takie kryteria, jak m.in. wpływ projektu na wizerunek Polski w świecie (do 10% punktów), rola projektu w upowszechnianiu dziedzictwa (do 15% punktów) i kompleksowość projektu (do 10% punktów).

Rok 2016 był czwartym rokiem realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w podziale na priorytety i działania. Alokacje finansowe do poszczególnych priorytetów i działań ustalone zostały dla roku 2016 początkowo w Uchwale Nr 1/2016 SKOZK z dnia 16 marca 2016 roku, w której ich wysokość wyrażono jako % ogólnej sumy planowanych dofinansowań. Od dnia 2 lipca 2016 roku, to jest z chwilą wprowadzenia wieloletniej prognozy finansowej NFRZK, alokacje określone były kwotowo. W 2016 roku dofinansowania z NFRZK udzielane były w ramach następujących działań priorytetów i działań:

- **Priorytetu operacyjnego „I. Obiekty użyteczności publicznej”**, zawierającego działanie: „I.1 Twierdza Kraków”;
- **Priorytetu operacyjnego „II. Obiekty sakralne”**;
- **Priorytetu operacyjnego „III. Obiekty mieszkalne i usługowe”**, zawierającego działania: „III.1 Drogi na Wawel” (o poszerzonym w stosunku do lat ubiegłych zasięgu terytorialnym) i „III. 2 Podgórze”;
- **Priorytetu operacyjnego „IV. Kaplice grobowe, nagrobki, pomniki cmentarne i zespoły zieleni komponowanej”** zawierającego działania: „IV.1 Cmentarz Rakowicki – Księga historii Polski” i „IV.2 Stary Cmentarz Podgórski”.

Na zadania zrealizowane **na obszarze pomnika historii** przeznaczono w 2016 roku z NFRZK **21.087.812,04** zł, tj. **70,21%** ogółu wydatkowanych środków Funduszu (w latach poprzednich: 2009 – 79,4%, 2010 – 88,8%, 2011 – 86,4%, 2012 – 83,6%, 2013 – 80,7%, 2014 – 82,12%, 2015 – 81,1%). Udział środków przeznaczonych na zadania realizowane w granicach pomnika historii w ogólnej puli wydatków z NFRZK determinowany jest w dużej mierze przez zakres wpisu na listę pomników historii. Przedmiotem wpisu na tę listę do 13 marca 2017 roku, to jest do chwili uznania przez Prezydenta RP za pomnik historii opactwa Benedyktynów w Tyńcu, pozostawał na obszarze gminy Kraków jedynie układ miejski Krakowa w granicach zbliżonych do obszaru zabudowy miejskiej z końca XIX wieku. Poza obszarem pomnika historii usytuowane były zatem w 2016 roku liczne zabytki o najwyższych wartościach historycznych, w tym wielkie zespoły klasztorne, krakowskie kopce oraz większość poddawanych kosztochłonnym pracom remontowym i rewitalizacyjnym dzieł obronnych austriackiej Twierdzy Kraków.

Z kolei na zadania realizowane w centralnej części pomnika historii stanowiącej od 1978 roku przedmiot wpisu na **Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO** przeznaczono z NFRZK w 2016 roku kwotę **14.555.745,75** zł tj. **48,5 %** ogółu wydatków (w latach poprzednich: 2009 – 53,2%, 2010 – 56,8%, 2011 – 57,3%, 2012 – 62,0%, 2013 – 64,0%, 2014 – 60,36%, 2015 – 52,6%). Na obszarze wpisanym na listę UNESCO skoncentrowana była zatem blisko połowa nakładów NFRZK, choć zarazem rok 2016 był trzecim rokiem z rzędu, w którym rysowała się w tym zakresie tendencja spadkowa.

2.3.2 Osiągnięte rezultaty konserwatorskie

W roku 2016 zrealizowano przy udziale środków NFRZK **216 zadań w 155 obiektach zabytkowych** (w rozumieniu pozycji w rejestrze zabytków nieruchomych, tj. niezależnie od faktycznej liczby budowli objętych ochroną na podstawie wpisu). W stosunku do roku 2015 (204 zadania w 145 obiektach) nastąpił zatem wzrost liczby zadań i obiektów.

Do **najważniejszych rezultatów** prac konserwatorskich realizowanych w 2015 roku przy wykorzystaniu dotacji z NFRZK należy zaliczyć:

- w **archikatedrze wawelskiej** konserwację cynowych sarkofagów króla Zygmunta Augusta i królowej Anny Jagiellonki. Z sarkofagów usunięto ślady rozległej korozji metalu, uzupełniono złocenia, wprowadzono nowe stelaże stalowe, dokonano uzasadnionych historycznie zmian w rozmieszczeniu elementów zdobniczych oraz przywrócono obu sarkofagom historyczne proporcje i kształt;
- w **bazylice Mariackiej** – w ramach kompleksowej konserwacji ołtarza Wita Stwosza – konserwację zwieńczenia ołtarza, w trakcie której dokonano odkryć rewidujących rozpowszechnione sądy o dużym udziale w tych partiach dzieła elementów nieoryginalnych, będących efektami zabiegów konserwatorskich z minionych stuleci. Z przebiegiem prac konserwatorskich przy dziele Wita Stwosza zapoznana się 2 marca 2016 roku Generalny Konserwator Zabytków dr Małgorzata Gawin, oprowadzana po ustawionych za ołtarzem rusztowaniach przez proboszcza bazyliki Mariackiej dr Dariusza Rasia, przewodniczącego SKOZK prof. dr hab. Franciszka Ziejkę i prof. Władysława Zalewskiego, który stał na czele powołanego z inicjatywy SKOZK zespołu eksperckiego badającego stan zachowania ołtarza przed rozpoczęciem konserwacji;
- remont konserwatorski fasady **kamienicy Hipolitów**, w ramach którego dokonano częściowej rekonstrukcji znanej z opisów historycznych i ikonografii dekoracji sgraffitowej;
- zakończenie prowadzonej od 2009 roku kompleksowej konserwacji wnętrza **kościółka św. Wojciecha** – jednej z najstarszych świątyń Krakowa, posiadającej wystrój z różnych epok, od średniowiecza po drugą połowę wieku XX;
- w **Domu „Pod Globusem”**, dawnej siedzibie Izby Przemysłowo-Handlowej, kompleksową konserwację cennego i bogatego wystroju Sali Mehoffera.

W roku 2016 prowadzono przy udziale dofinansowań z NFRZK także działania w wielu innych obiektach zabytkowych.

W obrębie **Zamku Królewskiego na Wawelu** kontynuowano remont fortyfikacji obwodowych, wykonując pierwszy etap renowacji bastei przy bramie Herbowej oraz przyległego odcinka muru.

W **historycznym centrum miasta** prowadzono prace w wielu zabytkowych budowlach świeckich i sakralnych. W **bazylice Mariackiej** niezależnie od konserwacji Ołtarza Wita Stwosza kontynuowano prace przy sterczynach wieńczących prezbiterium, likwidując stan awarii, a także przeprowadzono konserwację zespołu sześciu obrazów na drewnie z końca XVI wieku należących do historycznego wyposażenia bazyliki („Męczeństwo św. Katarzyny Aleksandryjskiej”, „Św. Anna Samotrzec”, „Męczeństwo św. Andrzeja”, „Św. Marcin”, „Chrystus pod Kajfaszem”, „Zwiastowanie”).

Dofinansowaniem z NFRZK objęto gmachy muzealne i ekspozycyjne w ścisłym centrum Krakowa: w należącej do Muzeum Narodowego w Krakowie **kamienicy Szolayskich** odrestaurowano neogotycką klatkę schodową i zakonserwowano kamienne elementy elewacji, a w **Pałacu Sztuki** kontynuowano konserwację i rekonstrukcję stolarki okiennej. Kontynuowano prace konserwatorskie przy bogatym wystroju Sali Fontany znajdującej się w **kamienicy „Pod Gruszką”**.

W **kościelach Pijarów** wykonano remont konserwatorski części wschodniej północnego zamknięcia kościoła oraz ściany wschodniej nawy głównej. W **zespole klasztorным Dominikanów** prowadzono prace konserwatorskie, remontowe i konstrukcyjne wraz z koniecznymi instalacjami w strefie architektury romańskiej klasztoru, w związku z planami utworzenia Muzeum Polskiej Prowincji Dominikanów. Środkami NFRZK wsparto prace związane z remontem konserwatorskim fasady wraz z naprawą obróbek blacharskich w **kościelach pw. św. św. Piotra i Pawła**. W ramach prac związanych z powstaniem **Panteonu Narodowego** kontynuowano prace archeologiczne w obrębie wirydarza kościoła oraz zabezpieczenia konstrukcyjne ściany południowej oficyny Collegium Broscianum UJ i części muru od strony Plant. W **zespole klasztorным Klarysek** trwały dalsze prace remontowo-konserwatorskie przy murach, obejmujące izolację i remont konserwatorski elewacji kaplicy św. Klary oraz konserwację ściany zachodniej zakrystii. Kontynuowano też wieloletnie zadania obejmujące konserwację wyposażenia barokowego chóru na emporze kościoła oraz prace zabezpieczające we wschodnim skrzydle klasztoru. W **zespole klasztorным SS. Bernardynek** przeprowadzono badania geotechniczne oraz sporządzono ekspertyzę konstrukcyjną muru ogrodzeniowego, który w części od strony ul. Dominikańskiej znajduje się w stanie bliskim awarii. W **zespole klasztorным Franciszkanów Konwentualnych** przeprowadzono remont konserwatorski elewacji klasztoru od strony placu Wszystkich Świętych. Zakończono prace konserwatorskie przy wyposażeniu wnętrza **kościelach pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty**, a w przyległym **klasztorze Prezentek** przeprowadzono prace konstrukcyjne poprzedzające zamierzony remont konserwatorski elewacji budynku klasztornego. W **kościelach pw. św. Marka** kontynuowano konserwację stiukowego ołtarza św. Erazma. W budynku **plebanii Parafii św. Krzyża** prowadzono kompleksowe prace konserwatorskie i remontowe w średniowiecznych piwnicach przeznaczonych na cele muzealne, a w zespole klasztorным **Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego de Saxia** zakończono remont konserwatorski gotyckiej elewacji frontowej budynku przy ul. Szpitalnej 8. W zespole **klasztorным Reformatów i kościelach pw. św. Kazimierza Królewicza** rozpoczęto po wielu latach przygotowań remont konserwatorski zagrożonego awarią budowlaną muru otaczającego klasztor od strony Plant.

Kontynuowano wieloletnie prace rewaloryzacyjne w najstarszych kolegiach pierwszego polskiego uniwersytetu. W **Collegium Maius UJ** zakończono remont konserwatorski elewacji. W **Collegium Broscianum UJ**, czyli dawnym kolegium jezuickim przy ul. Grodzkiej, kontynuowano remont konserwatorski elewacji od strony dziedzińca. W **Collegium Nowodworskiego UJ** rozpoczęto odtwarzanie stolarki okiennej, natomiast w **Collegium Witkowskiego UJ** przeprowadzono konserwatorski remont wejścia do budynku.

W zespole **średniowiecznych murów obronnych Krakowa** na wniosek Fundacji XX Czartoryskich kontynuowano remont konserwatorski elewacji **Arsenału** wraz z remontem konserwatorskim i odtworzeniem stolarki okiennej, zlikwidowano awaryjny stan elementów przekryć na dachu budynku oraz wykonano prace konserwatorskie przy zabytkowych elementach metalowych w **Arsenale i Basztach: Stolarskiej i Ciesielskiej**.

W roku 2016 kontynuowano zakrojone na szerszą skalę prace konserwatorskie w obrębie zespołu ul. Kanoniczej, który był przedmiotem intensywnych działań rewaloryzacyjnych w latach 70., 80. i 90. zeszłego stulecia. W należącym do Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II **domu Jana Długosza** przy ul. Kanoniczej 25 zakonserwowano kamienny portal ze słynną dewizą „Nil est in homine bona mente melius” i bramą wejściową. Wykonano remont konserwatorski elewacji od ul. Senackiej w **Pałacu Biskupa Samuela Maciejowskiego**, siedzibie Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej, a także remont konserwatorski elewacji frontowej **Pałacu Biskupa Floriana z Mokrska** przy ul. Kanoniczej 18, mieszczącego Archiwum Ojca Świętego Jana Pawła II. Z kolei w zespole kamienic pod numerem 19-21, których początki sięgają XIV wieku, mieszczącym obecnie Muzeum Archidiecezjalne Karola Wojtyły, zakonserwowano zespół XVIII-wiecznej stolarki drzwiowej w pomieszczeniach parteru. W kamienicy przy **ul. Kanoniczej 20** przeprowadzono konserwację i rekonstrukcję stolarki okiennej.

Kontynuowano remont konserwatorski elewacji (III etap) w gmachu **Muzeum Archeologicznego** przy ul. Senackiej 3 – dawnym klasztorze Karmelitów, a następnie więzieniu św. Michała, usuwając ślady po spēkaniach konstrukcyjnych budynku i ich późniejszej naprawie.

W obrębie dawnego miasta Kazimierz wykonano kolejny etap remontu zawilgoconych piwnic dawnego **Ratusza miasta Kazimierza**, mieszczących magazyny eksponatów Muzeum Etnograficznego w Krakowie.

Kontynuowano także prace w zespołach kościelnych i klasztornych tej dzielnicy. W **kościelnie Bożego Ciała** fundacji króla Kazimierza Wielkiego przeprowadzono konserwację techniczną ołtarza bocznego pw. Zdjęcia z Krzyża. Równolegle kontynuowano remont konserwatorski elewacji przyległych do kościoła zabudowań **klasztoru Kanoników Regularnych Laterańskich**. W **zespole klasztornym Ojców Paulinów „Na Skalce”** przeprowadzono remont konserwatorski elewacji północnej kościoła. Zlikwidowano awaryjny stan sygnaturki nad dachem **kościelnie św. Katarzyny Aleksandryjskiej** w zespole klasztornym Augustianów.

W obrębie dawnego kazimierskiego **Miasta Żydowskiego**, kontynuując prace na **Cmentarzu Remuh** i na **Nowym Cmentarzu Żydowskim**, konserwacji poddano kolejne zespoły macew. W **synagodze Remuh** kontynuowano remont konserwatorski wewnątrz parteru. Remontowi konserwatorskiemu poddano mur obronny dawnego miasta Kazimierza przylegający do **Starej Synagogi**. W **synagodze Tempel** kontynuowano wzmocnienie konstrukcji budynku. W Sali mężczyzn w dawnym **Domu Modlitwy Chewra Tehilim** rozpoczęto konserwację odkrytej w 2008 roku polichromii ściennej przedstawiającej motywy biblijne.

W obrębie dawnego przedmieścia Stradom wykonano konserwację ołtarza Matki Boskiej Bolesnej w **kościelnie Księży Misjonarzy**, zaś w kościelnie Bernardynów zakończono konserwację wystroju zakrystii.

W obrębie pozostałej, to jest położonej już poza obszarem wpisu na listę UNESCO części pomnika historii przy udziale środków z NFRZK prowadzono w 2016 roku prace remontowe i konserwatorskie w wielu zespołach architektury świeckiej i sakralnej. W kościelnie p.w. św. Teresy i św. Jana od Krzyża

w **zespole klasztorным Sióstr Karmelitanek Bosych** przy ul. Kopernika 44 zakonserwowano barokową furtę klasztorną oraz dwa barokowe konfesjonały i klęczniki. W **zespole klasztorным Sióstr Wizytek** przy ul. Krowoderskiej zakończono konserwację polichromii i sztukaterii we wnętrzu kościoła. Kontynuowano remont konserwatorski elewacji **kościola Księży Misjonarzy** św. Wincentego à Paulo przy ul. św. Filipa. Kontynuowano prace przy dekoracji wnętrza wraz z uporządkowaniem instalacji elektrycznej w zakresie koniecznym dla konserwacji polichromii w **kościelie pw. św. Mikołaja** przy ul. Kopernika. W położonej przy tej samej ulicy **bazylice Jezuitów pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa** poddano pracom konserwatorskim elewację wieży. W **zespole klasztoru i kościoła Karmelitów „Na Piasku”** przeprowadzono prace wzmacniające konstrukcyjnie prezbiterium kościoła.

Kontynuowano prace w położonych na obszarze na **między Plantami a „drugą obwodnicą”** gmachach szkolnych z okresu autonomii galicyjskiej. Są to w większości zaprojektowane z wielkim rozmachem dzieła najwybitniejszych architektów krakowskich owej doby. Najważniejszym osiągnięciem w tej grupie zadań było zakończenie rozpoczętych w 2010 roku kompleksowych prac przy dachu, stolarce okiennej i elewacjach budynków dawnej **Szkoły Przemysłowej** będących obecnie siedzibą Centrum Kształcenia Praktycznego. Prace w grupie zabytków szkolnych z doby autonomii galicyjskiej objęły także wykonaną z zastosowaniem techniki cementu romańskiego elewację i schody wejściowe dawnej **szkoły wydziałowej św. Jadwigi** przy ul. Loretańskiej 16 projektu Jana Zawiejskiego (obecnie Zespół Szkół Energetycznych), dawną **szkołę wydziałową św. Floriana** przy ul. Szlak 5 (obecnie XX LO) oraz **dawną Akademię Handlową** (obecnie Zespół Szkół Ekonomicznych nr 1) przy ul. Kapucyńskiej 2, gdzie kontynuowano renowację wnętrza i stolarstwa okiennej. W **najstarszej siedzibie Akademii Górniczej** przy ul. Krzemionki 11 (obecnie Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4) zakończono remont kamiennej kompozycji muru oporowego. Wykonano też remont dachu w **dawnym budynku szkolnym z okresu autonomii galicyjskiej** przy ul. Sokolskiej 13 (obecnie Dom Kultury „Podgórze”).

W 2016 roku dofinansowano ze środków NFRZK pierwszy etap remontu konserwatorskiego elewacji budynku więziennego (zakwaterowania osadzonych) wraz z izolacją w **zespole dawnego więzienia garnizonowego** z okresu autonomii galicyjskiej przy ul. Montelupich 7.

Współfinansowano ze środków NFRZK remonty w zabytkowych budynkach zespołu szpitalno-klinicznego przy ulicy Kopernika, stanowiących materialny zapis rozwoju na ziemiach polskich medycyny jako dyscypliny uniwersyteckiej. W **zespole** tym kontynuowano prace przy remoncie konserwatorskim elewacji w **zespole budynków Kliniki Neurologii, Neurochirurgii i Neurotraumatologii** przy ul. Botanicznej 3, zakończono prace przy izolacji przeciwwilgociowej w **Klinice Ginekologiczno-Położniczej** przy ul. Kopernika 23 (obiekt położony poza obszarem pomnika historii). Kontynuowano współfinansowanie z NFRZK prace w budynku **Katedry Historii Medycyny Collegium Medicum UJ**, gdzie wykonano remont dachu i rozpoczęto konserwację elewacji. W położonym przy **ul. Grzegórzeckiej 16** monumentalnym gmachu uniwersyteckim z okresu autonomii galicyjskiej noszącym historyczną nazwę „Collegium Medicum” rozpoczęto remont konserwatorski silnie zdegradowanej w wyniku oddziaływań zanieczyszczeń atmosferycznych elewacji. W pierwszym etapie zakonserwowano ryzalit środkowy elewacji od strony ul. Grzegórzeckiej. W objętej obszarze pomnika historii części **dawnego miasta Podgórze** kontynuowano prace przy elewacjach i zakończono remont otoczenia **kościola św. Józefa** oraz kontynuowano prace konserwatorskie i towarzyszące im badania archeologiczne w kościele **św.**

Benedykta na Wzgórzu Lasoty, poszerzając wiedzę o odkrytych niedawno najstarszych fragmentach murów świątyni, mogących pochodzić z XI wieku.

W grupie najcenniejszych zabytków położonych poza obszarem pomnika historii po sześciu latach przerwy powrócono do współfinansowania prac w użytkowanej przez Politechnikę Krakowską dawnej Szkole Podchorążych z pozostałościami wcześniejszego **Pałacu Królewskiego w Łobzowie**. W budynku **Biblioteki Jagiellońskiej** projektu Wacława Krzyżanowskiego kontynuowano rekonstrukcję stolarki okiennej. W neogotyckim **kościeliku Najświętszej Maryi Panny z Lourdes** rozpoczęto prace konserwatorskie w prezbiterium. W **kościeliku Najświętszego Salwatora** zakonserwowano późnogotycką polichromię w prezbiterium. Dofinansowano remont konserwatorski XVIII-wiecznego **spichlerza dworskiego** znajdującego się w zespole zabudowy drewnianej **na Woli Justowskiej**. W kompleksie zabudowań klasztornych **Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Łagiewnikach**, głównym ośrodku mającego zasięg globalny kultu Bożego Miłosierdzia, przeprowadzono remont konserwatorski elewacji skrzydła południowego. W kościele parafialnym **pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Bieżanowie** zakonserwowano barokowy chór muzyczny i rozpoczęto prace w prezbiterium przy ołtarzu głównym, sklepieniu i ścianach.

Spośród najcenniejszych **enklaw zabytkowych poza historycznym centrum miasta Krakowa** środki NFRZK zaangażowane były w ratowanie wczesnobarokowego **klasztoru Kamedułów na Bielanach**, gdzie wykonano ratunkową konserwację obrazów „Portret Jana Kazimierza” i „Wniebowzięcie Matki Boskiej” wraz z konserwacją polichromii odkrytej za obrazem ołtarzowym, kontynuowano remont generalny babinca (IV etap) oraz przystąpiono do remontu konserwatorskiego wnętrza kościoła w ramach którego zakonserwowano kamienne obramienie obrazu i rozpoczęto konserwację drewnianej glorii. W związku z pilną koniecznością zabezpieczenia malowideł ściennych we wnętrzu furty klasztornej przed oddziaływaniami atmosferycznymi zrekonstruowano bramę zewnętrzną tego budynku. W **opactwie Benedyktynów w Tyńcu** kontynuowano ratunkową konserwację z częściową rekonstrukcją rzeźb – pozostałości barokowego wystroju kościoła, kontynuowano prace związane z tworzeniem lapidarium w podziemiach zachodniego skrzydła opactwa, a także prowadzono prace konserwatorskie przy murze obronnym fortyfikacji tyńskiej Konfederatów Barskich na odcinku południowym. W trybie awaryjnym przeprowadzono ratunkowe prace konserwatorskie przy należącym do opactwa, drewnianym spichlerzu z XVIII wieku. W **Opactwie Cystersów w Mogile** kontynuowano konserwację wystroju wnętrza kościoła – prace w bocznej nawie północnej.

W **zespole dawnego dworku biskupów krakowskich na Białym Prądniku** wykonano kolejny etap izolacji przeciwwilgociowej ścian fundamentowych. Środki NFRZK wspomogły awaryjną naprawę dachu w **zespole dawnego hangaru lotniczego przy ul. I. Stella-Sawickiego**, cennym zabytku polskiej myśli inżynierskiej pozostającym w dyspozycji Muzeum Inżynierii Miejskiej. W należącej do Uniwersytetu Jagiellońskiego **willi Adolfa Szyszko-Bohusza** w Przegorzalach rozpoczęto remont tarasów i muru baszty.

Rok 2016 był czwartym rokiem realizacji w ramach priorytetu operacyjnego „I. Obiekty użyteczności publicznej” działania „IV.1 Twierdza Kraków”. Rewaloryzację dzieł obronnych wybitnego zabytku architektury militarnej– austriackiej **Twierdzy Kraków** (głównie z drugiej połowy XIX wieku) prowadzono we współpracy z właścicielami i użytkownikami zdolnymi zapewnić poszczególnym obiektom współczesne funkcje.

Po opracowaniu projektu rewaloryzacji i adaptacji na cele użytkowe drewnianego pawilonu **dawnej strzelnicy garnizonowej** przy ul. Królowej Jadwigi trzeci rok prowadzony był przez Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie generalny remont konserwatorski. W roku 2016 kontynuowano prace w **Forcie nr 2 „Kościuszko”** u stóp Kopca Kościuszki. W związku z przygotowaniem do 200. rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki Komitet Kopca Kościuszki prowadził intensywne prace konserwatorskie i remontowe związane z przywróceniem formy historycznej pełniąc funkcje kulturalno-wystawiennicze bastionu V. Kontynuowano także prace konserwatorskie i zabezpieczające mur kurtynowy bastionów 1, 2 i 3 (III etap) oraz zabezpieczenie reliktyw murów w rejonie kurtyny I-III z myślą o utworzeniu na terenie wyburzonej po II wojnie światowej zachodniej części fortu przestrzeni parkowej. Wsparto także kolejny etap remontu konserwatorskiego elewacji koszar szyjowych w części fortu zajmowanej przez Radio RMF, jak również podjęte przez Gminę Kraków prace porządkujące zieleni wokół fortu – zgodnie ze stanowiskiem Komisji Ochrony Krajobrazu Kulturowego Krakowa domagającym się przywrócenia czytelnej obecności Kopca Kościuszki i fortu w pejzażu miasta.

W **Forcie nr 49 „Krzesławice”**, siedzibie Młodzieżowego Domu Kultury, a zarazem miejscu masowych egzekucji z okresu II wojny światowej kontynuowano prace budowlane związane z odsłonięciem i zabezpieczeniem ścian i sklepień kaponierzy czołowej. Przeprowadzono też inwentaryzację zieleni wokół fortu, przygotowano projekt zagospodarowania i odtworzenia zieleni fortecznej oraz uporządkowano teren. W zrujnowanym **Forcie nr 52 „Borek”** kontynuowano odtwarzanie dachu i prace zabezpieczające konstrukcję górnych sklepień budynku koszarowego oraz przebudowano zadaszania prochowni. Podjęto też remont budowlano-konserwatorski kaponierzy szyjowej wraz z pracami rozbiórkowymi stropów. Efekty tych prac umożliwią rozpoczęcie w roku 2017 remontu wnętrza fortu i jego adaptacji dla potrzeb dzielnicowego domu kultury. W jeszcze do niedawna zrujnowanym **Forcie Pancernym nr 52a „Łapianka”** realizowany był przez Gminę Kraków remont generalny i prace adaptacyjne w związku z rewitalizacją obiektu jako Muzeum i Centrum Ruchu Harcerskiego. W **Forcie nr 49 ½ „Mogila”** rozpoczęto remont konserwatorski elewacji wraz z pracami w zakresie izolacji przeciwwilgociowej. W **Forcie Pancernym 52 ½ „Skotniki”**, będącym w czasie II wojny światowej miejscem przetrzymywania i eksterminacji przez okupanta niemieckiego radzieckich jeńców wojennych, zakończono remont i odtworzenie historycznej formy pokrycia dachu oraz rozpoczęto adaptację obiektu na potrzeby Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. W **forcie 52 ½ S „Skotniki” („Sidzina”)** użytkowanym przez Fundację Hipoterapia na Rzecz Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych zlikwidowano awaryjny stan stropów i udrożniono odwodnienie, natomiast w zakresie zieleni otaczającej fort kontynuowano prace konserwatorskie i rewitalizacyjne. W **forcie 39 „Olszanica”** będącym ośrodkiem szkolno-wypoczynkowym we władaniu Młodzieżowego Domu Kultury „Dom Harcerza” przeprowadzono konserwację zachowawczą schronu pogotowia i przelotni między murami oporowymi.

Kontynuowano prace w **zespole szpitalnym miasta-ogrodu w Krakowie-Kobierzynie**, gdzie wykonano remont konserwatorski elewacji i dachów z przebudową kanalizacji deszczowej w **budynkach nr 5B i 6B** oraz remont dachu **budynku nr 8**.

W 2016 roku Społeczny Komitet intensywnie wspierał działania prywatnych inwestorów, którzy podjęli trud ratowania cennych obiektów zabytkowych będących w ich posiadaniu. W **Pałacu Spiskim** przy **Rynku Głównym 34** odsłonięto i rozpoczęto konserwację wystroju malarskiego w dwóch salach na I piętrze a także wykonano ekspertyzę konstrukcyjną ujawnionych pęknięć oraz

wydano zalecenia naprawcze. Również w **kamienicy Morsztynowskiej** przy **ul. Floriańskiej 28** prowadzono prace konserwatorskie przy wystroju wybranych pomieszczeń pierwszego piętra. Konserwacja wybranych elementów wystroju wnętrz była przedmiotem dofinansowania w **Pałacu Tarnowskich** przy **ul. Sławkowskiej**.

Prace w obiektach mieszkalnych i usługowych w znacznej mierze były związane z remontem elewacji i renowacją stolarki w krakowskich zabytkowych kamienicach. Prace w tym zakresie prowadzone były m.in. w budynku dawnego Towarzystwa dla Kredytu Hipotecznego i Osobliwego przy **ul. św. Anny 9, ul. Siennej 4 / pl. Mariackim 8, ul. Siennej 10 / Małym Rynku 7, ul. Siennej 12, ul. św. Tomasza 8, ul. św. Tomasza 28 / ul. św. Krzyża 14, ul. św. Krzyża 3, ul. Mikołajskiej 5 / ul. św. Krzyża 6**, kamienicy projektu Teodora Talowskiego przy **ul. św. Jana 3** (odtworzenie stolarki okiennej na II i III kondygnacji elewacji frontowej). Remonty konserwatorskie elewacji wraz z zabezpieczeniem przeciwwilgociowym wykonano w kamienicy Słodowskiej przy **ul. Sławkowskiej 23**, w kamienicy „Pod Kościuszką” przy **ul. Rakowickiej 12** i w kamienicy przy **ul. Szewskiej 6**. Remont konserwatorski elewacji dziedzińca wykonano w kamienicy przy **pl. Szczepańskim 6 / Reformackiej 3**. Remontem konserwatorskim elewacji frontowych poddano kamienicę „Pod Trzema Dzwonami” przy **ul. Floriańskiej 24** i kamienice przy **ul. Studenckiej 1 / ul. Podwałe 4, ul. Sławkowskiej 21, ul. Dietla 62, ul. Grodzkiej 34, ul. Grodzkiej 49**. Prace zabezpieczające przy elewacjach wynikające ze stanu awarii przeprowadzono w zespole kamienic przy **ul. Grodzkiej 47 / ul. Kanoniczej 2 / ul. Senackiej 7**. W kamienicy „Pod Gruszką” przeprowadzono badania konserwatorsko-architektoniczne elewacji tylnej. Dużym zadaniem było przeprowadzenie remontu konserwatorskiego elewacji wraz z odtworzeniem stolarki okiennej w secesyjnym budynku **Towarzystwa Rolniczego** projektu Sławomira Odrzywolskiego przy **pl. Szczepańskim 8**. W zachowanym bez większych zmian w postaci z pierwszej połowy XIX wieku dworze kanoników katedralnych przy **ul. Poselskiej 7 (Pałacu Hebdowskim)** wykonano remont konserwatorski elewacji bocznych. W kamienicy przy **ul. Szewskiej 27** wykonano remont konserwatorski elewacji zewnętrznych z wyłączeniem stolarki okiennej, przy **ul. Westerplatte 2** rozpoczęto remont konserwatorski elewacji frontowej, a przy **ul. Augustiańskiej 22** przeprowadzono remont konserwatorski elewacji od podwórca. W kamienicy „Pod Pajakiem” przy **ul. Karmelickiej 35** projektu Teodora Talowskiego w miejscu bezstyłowych witryn wprowadzonych tam w okresie komunizmu kontynuowano przywracanie stolarki opartej na wzorach historycznych. W kamienicy własnej architekta Sławomira Odrzywolskiego przy **ul. Studenckiej 19**, będącej obecnie siedzibą Małopolskiego Oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża, zlikwidowano stan awaryjny kamiennego portalu wejścia głównego. W XIX-wiecznej willi projektu Józefa Pokutyńskiego przy **ul. Wróblewskiego 5** przeprowadzono remont konserwatorski elewacji frontowej i bocznej.

W narożnym, reprezentacyjnym domu przy **ul. Stradomskiej 18/ul. Dietla 44**, kontynuowano remont konserwatorski elewacji dziedzińca wraz z wymianą drewnianych stropów na niższych kondygnacjach oraz podjęto rekonstrukcję witryn parteru wzdłuż ulicy Stradomskiej. W kamienicy przy **pl. Na Groblach 8** wykonano zabezpieczenie przeciwwilgociowe oraz remont konserwatorski balkonów. W piwnicach kamienicy przy **ul. Gołębiej 5 / ul. Wiślniej 6** poddano konserwacji wątki ceglane i kamienne z różnych okresów, w tym fragmenty późnośredniowiecznych murów obwodowych. W licznych kamienicach prowadzono konserwację wystroju w klatkach schodowych, jak na przykład w należącej do Uniwersytetu Jagiellońskiego kamienicy przy **ul. Michałowskiego 9** oraz w stanowiących własność prywatną kamienicach przy **ul. Studenckiej 14, przy al. Słowackiego 7, ul. Szujskiego 1/ul. Krupniczej, ul. Grodzkiej 50**. Zakończono konserwację polichromii klatki

schodowej w kamienicy przy **ul. Ariańskiej 18**. W wymagającym pilnie generalnego remontu dworku „**Kossakówka**” przy pl. Kossaka 4, od 1869 roku siedzibie kilku pokoleń rodziny Kossaków, w tym malarzy Juliusza, Wojciecha i Jerzego, wykonano I etap remontu dachu wraz z częściową wymianą stropu na parterze.

W grupie zabytków doby międzywojennej prace objęły **Dom pracowników Pocztowej Kasy Oszczędności** - modernistycznym zespole mieszkaniowym projektu Adolfa Szyszko-Bohusza przy **ul. Zyblikiewicza 5**, gdzie wykonano IV etap izolacji pionowej fundamentów i drenaż od strony podwórca.

Wykonano remonty dachów w kamienicach przy **ul. św. Jana 3** (projektu Teodora Talowskiego), **ul. Wiślniej 10**, **pl. Wszystkich Świętych 9**.

Przeprowadzono wiele prac konserwatorskich w obrębie **dawnego miasta Podgórze**, stanowiącego część pomnika historii, cenny zabytek sztuki urbanistycznej doby Oświecenia, a także – teren utworzonego przez okupanta niemieckiego getta dla ludności żydowskiej – miejsce nierozzerwalnie związane z martyrologią okresu II wojny światowej. W XIX-wiecznej kamienicy przy **ul. Józefińskiej 10-12**, która w okresie II wojny światowej pełniła funkcję urzędu pracy i szpitala w niemieckim nazistowskim getcie dla ludności żydowskiej (obecnie Szkoła Muzyczna I i II stopnia) wykonano I etap remontu konserwatorskiego elewacji oraz rekonstrukcji stolarki. W kamienicy przy **ul. Limanowskiego 13** wykonano remont dachu. Rozpoczęto kompleksowy remont konserwatorski kamienic przy **ul. Limanowskiego 30-32-34**, a w secesyjnej willi „Podskale” przy **ul. Podskale 1 / ul. Zamoyskiego 71** kontynuowano remont konserwatorski oraz prace renowacyjne przy elementach kamiennych wraz z wykonaniem napisu na elewacji.

W 2016 roku dofinansowano prace przy konserwacji ceglanych elewacji w budynku **dawnego Zakładu Kąpielowego Wody Siarczano-Solankowej Antoniego Matecznego** oraz prace przy remoncie konserwatorskim elewacji **Willi Szarskich** mieszczącej obecnie przedszkole samorządowe.

Kontynuowano remont znajdującego się w stanie awaryjnym, wzniesionego w XIX wieku muru **Cmentarza Rakowickiego** - jednej z najświetniejszych polskich nekropolii. SKOZK podjął decyzję o ustanowieniu w 2016 roku odrębnego działania „**IV.1 Cmentarz Rakowicki – Księga historii Polski**” w ramach którego podjęto renowację 21 nagrobków, grobowców i pomników nagrobnych osób wybitnie zasłużonych dla historii i kultury narodowej wśród których wymienić należy: • grobowiec malarza i twórcy witraży Edwarda Lepszego • inżyniera i historyka sztuki, wiceprezesa Grona Konserwatorów Galicji Zachodniej Leonarda Lepszego • historyka, rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego i redaktora naczelnego Polskiego Słownika Biograficznego Kazimierza Lepszego • Grobowiec Zofii Wodzickiej - organizatorki pomocy dla Powstania Styczniowego • grobowiec poety i wydawcy Władysława Ludwika Anczyca oraz drukarza i działacza społecznego Wacława Walerego Józefa Anczyca • grobowiec dziennikarza i działacza niepodległościowego Tadeusza Żuk-Skarszewskiego • grobowiec Adriana Baranieckiego - lekarza i twórcy Muzeum Techniczno-Przemysłowego w Krakowie • pomnik nagrobny na grobie żołnierza I Brygady Legionów Polskich, rzeźbiarza i profesora Akademii Sztuk Pięknych Henryka Kunzeka, • pomnik nagrobny na grobie profesora prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego i senatora Wolnego Miasta Krakowa Piotra Łukasza Bartynowskiego • grobowiec architekta Teodora Talowskiego oraz Rodziny Talowskich i Paszkowskich • grobowiec żołnierza napoleońskiego, komendanta Milicji Wolnego Miasta Krakowa Michała Mądrykowskiego i Rodziny Mądrykowskich, • Grobowiec rzeźbiarza Edwarda Stehlika.

Na cmentarzu tym odnowiono ponadto 7 grobowców i pomników nagrobnych nie objętych działaniem szczegółowym.

W ramach realizowanego czwarty rok z rzędu odrębnego działania „**Stary Cmentarz Podgórski**” odnowiono 18 grobowców na tym najstarszym w Krakowie cmentarzu komunalnym, którego początki sięgają schyłku XVIII wieku.

3. DZIAŁANOŚĆ FINANSOWA

Jednym z zadań SKOZK pozostaje troska o zapewnienie wpływu środków na NFRZK oraz społeczna kontrola prawidłowego i efektywnego ich wykorzystania. Pieczę nad działalnością Komitetu w tym zakresie sprawowała przede wszystkim Komisja Finansowa SKOZK pracująca w roku 2016 pod kierunkiem **prof. dr hab. Jerzego Zdrady**. Obsługę finansową NFRZK zgodnie z ustawą z dnia 18 kwietnia 1985 roku o NFRZK zapewniał w 2016 roku Wojewoda Małopolski.

W 2016 roku Komisja Finansowa odbyła 7 posiedzeń w dniach: 23 lutego, 18 maja, 16 czerwca, 29 czerwca, 26 sierpnia, 6 października i 16 grudnia

Zasadniczym zadaniem Komisji było dbanie o prawidłowy przebieg finansowania procesu rewaloryzacji zabytków Krakowa, opiniowanie niezbędnych korekt planu rzeczowo-finansowego zapewniających pełne wykorzystanie limitów, wypracowywanie opinii, analiz i ocen dla potrzeb Prezydium i Zebrania Plenarnego SKOZK. Sprawując kontrolę finansową nad realizacją planu rzeczowo-finansowego Komisja Finansowa co kwartał analizowała przedkładane przez ORZKiDN MUW informacje o stanie zaawansowania finansowego planu oraz proponowanych korektach.

Wpływy do NFRZK wyniosły w 2016 roku **30.218.788,48 zł**, na którą to sumę złożył się m.in. stan środków na dzień 1 stycznia 2016 roku w wysokości **132.343,95 zł** oraz dotacja z budżetu państwa przekazana za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP w wysokości **30.000.000,00 zł**. Wydatki z NFRZK na prace w obiektach zabytkowych ujętych w rocznym planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa wyniosły 30.036.727,33 zł, co stanowiło 99,80% łącznej kwoty dofinansowań przyznanych w planie rzeczowo-finansowym. Stan środków na rachunku NFRZK na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł **182.061,15 zł**.

W celu zapewnienia optymalnego wykorzystania środków finansowych NFRZK, w odpowiedzi na wnioski beneficjentów i propozycje przedłożone przez ORZKiDN MUW poparte opiniami komisji problemowych SKOZK przeprowadzono w 2016 roku **6 korekt** planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa. Z uwagi na powiązanie zapisów planu rzeczowo-finansowego z kosztami poszczególnych zadań przyjętymi na podstawie przedłożonych przez beneficjentów wstępnych kosztorysów oraz ich późniejsze uściślenie w toku realizacji planu w oparciu o faktyczne koszty, szczegółowe przedstawienie dokonanych w trakcie roku zmian w planie rzeczowo-finansowym wykracza poza ramy niniejszego sprawozdania. Informacje o korektach znajdują się w odpowiednich uchwałach Prezydium SKOZK opublikowanych w Biuletynie Informacji Publicznej (<http://bip.skoz.pl/kategoria/uchwaly-prezydium-skoz-2016>).

Tytułem ogólnej informacji odnotować należy, że **pierwszej** korekty planu rzeczowo-finansowego dokonano 20 maja (Uchwała Nr 3/2016 Prezydium SKOZK). Zmniejszono wówczas przyznane limity dofinansowań dla 10 zadań o łączną kwotę 465.747,88 zł; skreślono z planu 6 zadań z limitem dofinansowań w kwocie 1.294.560,50 zł; wprowadzono do planu rzeczowo-finansowego 6 nowych

zadań z limitami dofinansowań w łącznej kwocie 774.065,09 zł; zwiększono limit dofinansowań dla 11 zadań o łączną kwotę 921.226,02 zł, a rezerwę funduszu zwiększono o 65.017,27 zł.

Drugiej korekty dokonano 17 czerwca (Uchwała Nr 5/2016 Prezydium SKOZK). Zmniejszono wówczas przyznane limity dofinansowań dla 8 zadań – o łączną kwotę 87.384,24 zł; zwiększono limit dofinansowań dla 4 zadań o łączną kwotę 247.305,75 zł, a rezerwę funduszu zmniejszono o 159.921,51 zł.

Trzeciej korekty dokonano 2 lipca (Uchwała Nr 9/2016 Prezydium SKOZK). Zmniejszono wówczas przyznane limity dofinansowań dla 24 zadań o łączną kwotę 1.182.959,49 zł; skreślono z planu 3 zadania z limitem dofinansowania w kwocie 302.993,63 zł; wprowadzono do planu rzeczowo-finansowego 10 nowych zadań z limitami dofinansowań w łącznej kwocie 975.754,17 zł; zwiększono limit dofinansowań dla 8 zadań o łączną kwotę 462.557,25 zł, a rezerwę funduszu – o 47.641,70 zł.

Czwartej korekty dokonano 30 sierpnia (Uchwała Nr 15/2016 Prezydium SKOZK). Zmniejszono wówczas przyznane limity dofinansowań dla 69 zadań o łączną kwotę 1.530.175,51 zł; skreślono z planu 12 zadań z limitem dofinansowań w kwocie 1.841.632,49 zł; wprowadzono do planu rzeczowo-finansowego 15 nowych zadań z limitem dofinansowania w kwocie 1.637.434,84 zł; zwiększono limit dofinansowań dla 27 zadań o łączną kwotę 1.777.561,42 zł; zgodnie z wieloletnią prognozą finansową Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2016–2019 rezerwę funduszu zmniejszono o 55.188,26 zł.

Piątej korekty dokonano 11 października (Uchwała Nr 18/2016 Prezydium SKOZK). Zmniejszono wówczas przyznane limity dofinansowań dla 22 zadań o łączną kwotę 799.338,28 zł; skreślono z planu 2 zadania z limitem dofinansowań w kwocie 667.557,24 zł; wprowadzono do planu rzeczowo-finansowego 5 nowych zadań z limitem dofinansowania w kwocie 408.694,34 zł; zwiększono limit dofinansowań dla 19 zadań o łączną kwotę 1.026.805,27 zł.; zgodnie z wieloletnią prognozą finansową Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2016–2019 zwiększono rezerwę funduszu o kwotę 31.395,91 zł.

Szóstej korekty dokonano 9 grudnia (Uchwała Nr 26/2016 Prezydium SKOZK). Zmniejszono wówczas przyznane limity dofinansowań dla 22 zadań o łączną kwotę 411.723,18 zł; skreślono z planu 4 zadania z limitem dofinansowań w kwocie 222.998,43 zł; zwiększono limit dofinansowań dla 14 zadań o łączną kwotę 595.258,04 zł.; zgodnie z wieloletnią prognozą finansową Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2016–2019 zwiększono rezerwę funduszu o kwotę 39.463,57 zł.

Istotnym czynnikiem branym pod uwagę zarówno na etapie planowania wydatków NFRZK w roku 2016, jak i w ramach kolejnych korekt planu był udział wkładów własnych beneficjentów w koszcie realizacji zadań. W momencie uchwalania planu rzeczowo-finansowego na rok 2016 stosunek dofinansowań z NFRZK do wkładów własnych beneficjentów w kosztach realizacji całości planu wynosił jak 48,62 : 51,38 (kwotowo: 30.078.404,80 zł do 31.783.639,01 zł). Ostatecznie w toku realizacji planu uzyskano **proporcje dofinansowań z NFRZK do wkładów własnych beneficjentów w zadania objęte dofinansowaniem jak 51,09 : 48,91** (kwotowo: 30.036.727,33 zł do 28.759.966,56 zł). Znaczący to, że do każdej złotówki pochodzącej z NFRZK beneficjenci dołożyli średnio w celu pokrycia kosztów zakontraktowanych prac 0,96 zł.

Zarazem oprócz tej ostatniej kwoty wykazano na podstawie pisemnych sprawozdań przedłożonych przez beneficjentów NFRZK, że na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane w

objektach objętych w 2016 roku dofinansowaniami z NFRZK beneficjenci NFRZK przeznaczyli poza zadaniami ujętymi w planie dodatkowo 22.867.828,35 zł.

Tym samym **łącznie nakłady beneficjentów funduszu** na prace w obiektach ujętych w planie wyniosły w 2016 roku: 28.759.966,56 zł + 22.867.828,35 zł = **51.627.794,91 zł**, a **stosunek nakładów z NFRZK do ogółu nakładów beneficjentów wyniósł:**

1 : 1,72

co było **najwyższym wynikiem w okresie ostatnich 6 lat** (w roku 2010 współczynnik ten wyniósł 1,41, w 2011 – 0,81, w 2012 – 1,24, 2013 – 1,43, 2014 – 1,63, 2015 – 1,67).

Wzorem lat ubiegłych przewodniczący SKOZK prof. dr hab. Franciszek Ziejka, Wojewoda Małopolski Józef Pilch i Prezydent Krakowa prof. dr. hab. Jacek Majchrowski 7 lipca 2016 roku wystąpili do Prezydenta RP Andrzeja Dudy z prośbą o podjęcie starań o uzyskanie w 2017 roku za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP dotacji z budżetu państwa do NFRZK w wysokości 40.000.000,00 zł. Oparte na pięcioletniej prognozie potrzeb w zakresie rewaloryzacji zabytków Krakowa wystąpienie zawierało informację o działaniach na rzecz zwiększania partycypacji beneficjentów w kosztach realizacji zadań. Kancelaria Prezydenta RP wystąpiła o umieszczenie w projekcie budżetu państwa na rok 2017 dotacji do NFRZK w wysokości 30.000.000,00 zł.

4. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA I EDUKACYJNA

4.1 Działalność Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych

Do zadań regulaminowych Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych należy inspirowanie i organizowanie działań informujących opinię publiczną o przebiegu odnowy zabytków Krakowa. Komisja działała w 2016 roku po kierunku Liliany Sonik. Komisja zorganizowała w 28 października, przed dniem Wszystkich Świętych, konferencję prasową na Cmentarzu Rakowickim, prezentując przedstawicielom redakcji telewizyjnych, prasowych i serwisów internetowych efekty prac konserwatorskich objętych finansowaniem z NFRZK, w szczególności przy grobowcach i pomnikach objętych nowym działaniem „IV.1 (V.1) Cmentarz Rakowicki – Księga historii Polski”.

4.2 Działania Biura SKOZK

Biuro SKOZK aktualizowano internetowy Biuletyn Informacji Publicznej SKOZK (**bip.skoz.pl**), a na stronie **głównej witryny internetowej www.skoz.pl** publikowało informacje o przebiegu najważniejszych prac konserwatorskich i innych wydarzeniach związanych z działalnością SKOZK wraz z ich dokumentacją fotograficzną. Informacje i komunikaty bieżące, ciekawostki związane z pracami konserwatorskimi i inne informacje o lżejszym charakterze publikowano w serwisie **Facebook**, w ramach profilu Komitetu prowadzonego przez pracownika Biura SKOZK dr Artura Chojnackiego (łącznie w 2016 roku 35 materiałów tekstowo-zdjęciowych). Profil ten między 26 lutego 2016 roku a 27 marca 2017 roku zwiększył liczbę stałych obserwatorów z 1610 do 1828. Filmy o działalności SKOZK, w tym o odnowie najważniejszych zabytków Krakowa, w ramach prowadzonego przez Biuro profilu Komitetu w serwisie filmowym **YouTube** między 26 lutego 2016 roku a 27 marca 2017 roku obejrzało 6.739 widzów, a od chwili uruchomienia profilu w styczniu 2010 roku do 27 marca 2016 roku – 84.296 widzów.

Biuro SKOZK kontynuowało w roku 2016 rozpoczętą pięć lat wcześniej współpracę z Podgóorską Biblioteką Publiczną w ramach **projektu edukacyjnego „Nasz zabytkowy Kraków”** – cyklu lekcji

dla uczniów szkół z terenu Krakowa na temat krakowskich zabytków i ich odnowy. W 2016 roku posiadający uprawnienia pedagogiczne pracownik Biura SKOZK dr Artur Chojnacki przeprowadził 15 lekcji w filiach Podgórskiej Biblioteki Publicznej. W zajęciach tych wzięło udział około 250 uczniów. Podobnie jak w latach ubiegłych gotowe scenariusze lekcji w trzech blokach tematycznych przeznaczonych dla różnych grup wiekowych („Co to jest zabytek?”, „Wyjątkowość krakowskich zabytków”, „Zagrożenia dla krakowskich zabytków”) udostępnione są nauczycielom wraz z towarzyszącymi prezentacjami multimedialnymi do pobrania na stronie internetowej SKOZK.

Biuro SKOZK realizowało także wnioski o dostęp do informacji publicznej składane na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej.

4.3 Pozostałe działania informacyjne

W 2016 roku ukazało się w prasie lokalnej („Dziennik Polski”, „Gazeta w Krakowie” – dodatek lokalny „Gazety Wyborczej”,) w serwisach internetowych (gazeta.pl, lovekrakow.pl, onet.pl i in.) oraz w serwisach radiowych i telewizyjnych (TVP Kraków, Radio Kraków, Radio Eska) około 150 publikacji i audycji dotyczących m.in. efektów prac rewaloryzacyjnych prowadzonych w Krakowie dzięki środkom NFRZK..

Sporym zainteresowaniem publiczności cieszyła się zorganizowana 11 listopada 2016 roku przez Małopolski Urząd Wojewódzki akcja polegająca na udostępnieniu na kilka godzin publiczności zamkniętych na co dzień, a odnawianych przy udziale środków NFRZK obiektów znajdujących się w rękach prywatnych. Kilkuset zwiedzających obejrzało w tym dniu skarbiec Domu Arcybractwa Miłosierdzia przy ul. Siennej 5, Salę Mehoffera w Domu „Pod Globusem”, krypty Panteonu Narodowego w kościele pw. św. św. Piotra i Pawła oraz odnowione piwnice mieszczącej cerkiew prawosławną kamienicy przy ul. Szpitalnej 24.

5. UWAGI KOŃCOWE

Rok 2016 zapisze się w historii Krakowa wydarzeniem o zasięgu globalnym – spotkaniem młodzieży z całego świata z papieżem Franciszkiem podczas Światowych Dni Młodzieży. Reakcje gości, z których wielu pierwszy raz odwiedziło Kraków, a także eksponujące historyczny charakter miasta i jego urodę relacje w światowych mediach potwierdziły, że odpowiednio chronione i odnawiane zabytki służą kształtowaniu pozytywnego obrazu Polski w świecie.

Jako potwierdzenie znaczącej pozycji Polski i Krakowa w dziedzinie ochrony dziedzictwa i odnowy zabytków uznać należy powierzenie w 2016 roku dyrektorowi Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie i zarazem członkowi SKOZK prof. dr hab. Jacka Purchli stanowiska Przewodniczącego Komitetu Światowego Dziedzictwa Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO).

Początek roku 2016 przyniósł najgłębszą od wielu lat reorganizację struktur Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie. Władze SKOZK w rozmowach z Wojewodą Małopolskim i przedstawicielami władz centralnych wskazywały na konieczność zachowania w strukturze krakowskiego urzędu jako jedyne go urzędu wojewódzkiego w Polsce odrębnej jednostki organizacyjnej zapewniającej obsługę funduszu ochrony zabytków – Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. Zabiegi te zostały uwieńczone sukcesem, czego wyrazem było

ujęcie w nowej strukturze urzędu Oddziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego jako części Wydziału Administracji i Logistyki.

W SKOZK rok 2016 minął pod znakiem modyfikacji strategii finansowania odnowy zabytków Krakowa i licznych, ale zarazem sprawnie przeprowadzonych zmian regulaminowych. Podstawowa zmiana, dokonana w połowie roku, wiązała się z powołaniem instytucji projektów kluczowych NFRZK i otwarciem przed podmiotami realizującymi takie projekty stabilnej, trzyletniej perspektywy finansowania w oparciu o promesy SKOZK. Zdołano także przeprowadzić w drugiej połowie roku nabór zgłoszeń projektów kluczowych i już w połowie grudnia wyłonić liczącą 10 pozycji listę projektów, które otrzymają promesy. Zgłoszone w tej nowej formule zapotrzebowania finansowe ze strony dysponentów najważniejszych zabytków Krakowa – przeszło 144 mln zł – wskazuje na ogromną skalę wciąż niezaspokojonych potrzeb w tej dziedzinie.

Jednocześnie **SKOZK po raz pierwszy przedstawił własną ocenę najpilniejszych potrzeb konserwatorskich Krakowa w obrębie zabytków o najwyższej wartości dla kultury narodowej.** Przedstawiona 2 lipca lista, obejmująca 10 zadań uznanych za szczególnie pilne, pełnić miała w intencji Komitetu rolę inicjującą, zachęcając dysponentów zabytków do aktywniejszej polityki w zakresie rewaloryzacji zabytków. Część przedsięwzięć z tej listy udało się już objąć projektami kluczowymi, w pozostałych przypadkach nadzieje budzi widoczne przyspieszenie działań przygotowawczych, projektowych, porządkowanie spraw własnościowych. Pozwala to przypuszczać, że zadania takie jak uporządkowanie i uczytelnienie terenów byłego nazistowskiego obozu koncentracyjnego KL Plaszw, oczekiwany od lat remont stoków otoczenia Wawelu lub równie niezbędny kapitalny remont Domu Legionistów przy Oleandrach w najbliższych latach także będą mogły ubiegać się o środki NFRZK jako kompleksowe przedsięwzięcia rewaloryzacyjne.

Wprowadzenie nowej formy finansowania, zachęcającej do podejmowania dużych pod względem finansowym przedsięwzięć, nie byłoby możliwe bez poczucia stabilności działania NFRZK, jakie zapewniała w roku 2016 opieka nad odnową zabytków Krakowa sprawowana przez Pana Prezydenta Andrzeja Dudę i Jego Kancelarię. Jej wyrazem był udział przedstawiciela Pana Prezydenta w osobie Pana Ministra Wojciecha Kolarskiego w Zebraniu Plenarnym SKOZK w dniu 16 marca 2016 roku i wygłoszone wówczas słowa, wskazujące na pozytywną ocenę sposobu działania SKOZK i potrzebę kontynuacji odnowy zabytków Krakowa w formule społecznego zarządu. Kancelaria Prezydenta RP służyła w roku 2016 wsparciem koncepcyjnym i zachętą w modyfikacji zasad udzielania dofinansowań z NFRZK. Wyrazem współpracy między SKOZK, Kancelarią Prezydenta RP i Małopolskim Urzędem Wojewódzkim było zawarcie 24 czerwca 2016 roku z inicjatywy minister Małgorzaty Sadurskiej, Szefa Kancelarii Prezydenta RP, porozumienia między tymi trzema instytucjami regulującego zasady sprawowania wspólnego nadzoru i kontroli nad wykorzystaniem dotacji z budżetu państwa dla NFRZK.

Rok 2016 zapisze się w dziejach Krakowa jako rok śmierci Jego Eminencji Księdza Kardynała Franciszka Macharskiego, następcy Karola Wojtyły na stolicy arcybiskupiej, kapłana, którego charyzma wywarła głęboki wpływ na naszą epokę. Kardynał Franciszek Macharski był członkiem SKOZK od 1990 roku, żywo interesował się postęпами odnowy zabytków Krakowa i brał udział w wielu posiedzeniach Komitetu. Trudne do przecenienia są zasługi, jakie położył dla odnowy zabytków Krakowa w pierwszych latach III Rzeczypospolitej, gdy w dobie wielkich nadziei pokładanych w wolnym rynku liczne były głosy podważające rolę mecenatu państwa w zakresie opieki nad zabytkami.

Podsumowanie kolejnego roku działalności nakazuje objąć słowami wdzięczności wszystkie osoby, które przyczyniły się do realizacji przez SKOZK jego ustawowych obowiązków. Wyrazy uznania należą się personelowi Biura SKOZK na czele z dyrektorem Maciejem Wilamowskim. Dzięki ofiarnej pracy pracowników Biura Komitet mógł płynnie podejmować bieżące decyzje w sprawach NFRZK, a także szybko i sprawnie przeprowadzić w połowie roku głębokie zmiany o charakterze strategicznym. Podkreślić chcemy znakomitą współpracę ze strukturami SKOZK Oddziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego i kierownika tej jednostki, Pani Joanną Florkiewicz-Kamieniarczyk

Podziękowania za działania na rzecz odnowy zabytków Krakowa Komitet zechce przyjąć Wojewoda Małopolski Józef Pilch. Dobrze układała się w 2016 roku współpraca SKOZK z Władzami Miasta Krakowa. O naszej wdzięczności za zrozumienie potrzeb rewaloryzacyjnych Krakowa i decyzje w tej sprawie zapewniamy parlamentarzystów, szczególnie tych pochodzących z Małopolski, a także Szefa Kancelarii Prezydenta RP Panią Minister Małgorzatę Sadurską oraz podsekretarza stanu w Kancelarii Prezydenta RP Pana Ministra Wojciecha Kolarskiego.

Szczególne słowa podziękowania za opiekę sprawowaną nad procesem odnowy zabytków Krakowa kierujemy na ręce Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

**Przewodniczący
Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa
/-/
Prof. Franciszek ZIEJKA**

31 marca 2017 roku